

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

О. Р. Саснко, В. В. Сьомченко

ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ І АУДИТ

Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми
«Облік і аудит»

Затверджено
вченою радою ЗНУ
Протокол № 11
Від 27.05.2025

Запоріжжя
2025

Саєнко О. Р., Сьомченко В. В. Податковий контроль і аудит : методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. 67 с.

У виданні подано зміст практичних занять і самостійної роботи з курсу «Податковий контроль і аудит», у ході яких передбачено набуття студентами уявлення про теоретико-методологічні основи організації та проведення податкового контролю і аудиту, усвідомлення його ролі у правовідносинах між державою та платниками податків, засвоєння правових основ та методики проведення податкових перевірок і порядку визначення відповідальності за порушення податкового законодавства. У виданні передбачено контрольні запитання, тести для діагностики рівня засвоєння знань. Запропоновано практичні завдання для формування необхідних навичок щодо проведення податкового контролю.

Для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит».

Рецензент

О. В. Гамова, д. е. н., професор, в.о. завідувача кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів та економіки міжнародного туризму

Відповідальний за випуск

Н. М. Проскуріна д. е. н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Зміст практичних занять.....	6
Тема 1. Теоретико-правові засади здійснення податкового контролю.....	6
Тема 2. Облік платників податків.....	11
Тема 3. Сутність та види податкових перевірок.....	17
Тема 4. Відповідальність платників податків.....	22
Тема 5. Контрольна робота податкових органів у сфері непрямого оподаткування.....	27
Тема 6. Контрольна робота податкових органів у сфері прямого оподаткування.....	32
Тема 7. Контроль за правильністю справляння інших податкових платежів.....	38
Зміст самостійної роботи.....	45
Перелік питань для самоперевірки та актуалізації знань.....	53
Тести.....	55
Приклади виконання завдань.....	58
Глосарій.....	60
Рекомендована література	64
Використана література.....	66

ВСТУП

Податковий контроль з огляду на необхідність забезпечення фінансових потреб держави має базуватись на засадах формування максимально зручних і необтяжливих умов оподаткування бізнесу, у тому числі за рахунок подолання нерівномірного розподілу податкового навантаження в економіці, впорядкування системи планування, організації та здійснення податкових перевірок, використання сучасних аналітичних інструментів їх проведення, що дозволяють визначати приховану податкову базу і запобігти ухиленню від оподаткування, сприяти підвищенню податкової культури, дисципліни у суспільстві та ефективності податкового адміністрування загалом.

Від створення ефективної системи податкового контролю залежить як якість облікової інформації, що надходить до державних податкових органів, так і поліпшення фінансового стану самого підприємства, оскільки правильна організація обліку податків дає змогу уникнути фінансових санкцій з боку державних фіскальних органів та оптимізувати податкові платежі.

Курс «Податковий контроль і аудит» є обов'язковим освітнім компонентом освітньо-професійної програми «Облік і аудит» першого (бакалаврського) рівня і належить до циклу дисциплін професійної підготовки освітньої програми. Податковий контроль є необхідною умовою функціонування податкової системи. У широкому сенсі податковий контроль охоплює всі сфери діяльності контролюючих органів, що пов'язані з управлінням системою оподаткування. У вузькому сенсі під податковим контролем розуміють порядок проведення податкових перевірок уповноваженими органами.

Метою вивчення курсу є набуття уявлення про порядок організації податкового контролю і аудиту, оволодіння теоретичними знаннями з методики проведення податкових перевірок, набуття практичних умінь і навичок щодо їх організації, проведення та оформлення результатів перевірки.

Основні завдання вивчення дисципліни «Податковий контроль і аудит»:

- засвоєння положень законодавчих актів і нормативно-правових документів з питань дотримання податкового законодавства;
- вивчення прав та обов'язків представників контролюючих органів й платників податків;
- оволодіння методичними прийомами проведення податкових перевірок та складання актів за результатами перевірок;
- розуміння відповідальності платників податків у разі порушення ними податкового законодавства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Податковий контроль і аудит» студент повинен досягти таких програмних результатів навчання та компетентностей:

- застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання;
- ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення цілей господарської діяльності підприємств у разі недотримання ними законодавства;

– здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з оподаткування;

– визначати сутність об'єктів оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

– володіти методичним інструментарієм обліку та оподаткування господарської діяльності підприємств.

– розуміти особливості практики здійснення обліку та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

– володіти та застосовувати знання державної та іноземної мови для формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності.

– виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, вміти планувати та управляти часом.

У пропонованому виданні розкрито зміст сутності податкового контролю та податкових перевірок; розглянуто права, обов'язки представників контролюючих органів та платників податків; висвітлено порядок взяття на облік платників податків та їх відповідальність; охарактеризовано методику проведення податкових перевірок у сфері прямого і непрямого оподаткування та інших податкових платежів. До кожної теми запропоновано контрольні запитання, тести, питання для самостійного опрацювання, практичні завдання. Тлумачення основних термінів і понять навчальної дисципліни подано у глосарії. Для поглибленого вивчення курсу рекомендовано основну та додаткову літературу.

Вивчення дисципліни «Податковий контроль і аудит» базується на знаннях основних економічних категорій та законів, що мають бути сформовані в процесі вивчення дисципліни «Облік і звітність в оподаткуванні».

Теоретичні знання щодо проведення контролю за нарахуванням та справлянням податків і практичні навички аудиту податкових зобов'язань, сформовані при вивченні дисципліни «Податковий контроль і аудит», використовуватимуться здобувачами при опануванні таких освітніх компонент: «Податкове планування і прогнозування» та «Податкове планування на мікрорівні».

Важливе місце у структурі курсу «Податковий контроль і аудит» відведено практичним заняттям і самостійній роботі. Вони спрямовані на детальне вивчення окремих теоретичних положень дисципліни та формування у здобувачів компетентностей, передбачених ОПП «Облік і аудит».

Навчально-методичне видання розроблене авторами з метою спрямування підготовки студентів до практичних занять і виконання самостійної роботи, надання їм необхідної організаційної та методичної допомоги.

Засвоєння програмного матеріалу курсу слугуватиме необхідним методологічним та організаційним підґрунтям для здійснення професійної діяльності в обліковій сфері.

ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

Мета: набути уявлення про сутність податкового контролю, його значущість в системі економічних відносин держави та платників податків; ознайомитися з організаційними та правовими основами проведення податкового контролю і аудиту.

Питання для обговорення

1. Поняття податкового контролю, його функції і завдання.
2. Складові елементи податкового контролю.
3. Державна податкова служба України, її структура, статус і підпорядкування.
4. Функції органів ДПС України.
5. Права, обов'язки і відповідальність податкових органів.
6. Права та обов'язки платників податків.

Терміни та поняття: податковий контроль, мета проведення податкового контролю, завдання податкового контролю, методи податкового контролю, Державна фіскальна служба України, види податкового контролю, контролюючі органи, права керівників контролюючих органів.

Методичні рекомендації до вивчення теми

У ході опрацювання *першого питання* необхідно звернути увагу на те, що для забезпечення надходження запланованих сум до бюджету потрібно здійснювати контроль за правильністю нарахування та своєчасністю сплати податків та обов'язкових платежів. Цей вид діяльності передбачає проведення перевірки податкового обліку та здійснення контролю за дотриманням податкового законодавства. У широкому сенсі податковий контроль охоплює всі сфери діяльності уповноважених органів, включаючи ведення податкового обліку, податкових перевірок, а також усі сфери діяльності контрольованих суб'єктів, пов'язані зі сплатою податків і зборів, наданням податкової звітності та будь-якої іншої фінансової інформації, що впливає на формування і розрахунок податків. У вузькому сенсі під податковим контролем мають на увазі проведення податкових перевірок уповноваженими органами.

При опрацюванні *другого питання* необхідно врахувати, що основними елементами податкового контролю є: суб'єкт податкового контролю (уповноважений контролюючий орган); об'єкт контролю; форми і методи контролю; порядок здійснення податкового контролю; заходи податкового контролю; напрямки податкового контролю; техніка та технологія податкового контролю; категорії посадових осіб (кадри) податкового контролю;

періодичність і глибина податкового контролю. Формами здійснення податкового контролю посадовими особами податкових органів, митних органів, органів державних фондів у межах своєї компетенції відповідно до статті 62.1 ПКУ є ведення обліку платників податків; інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів контролю; перевірка та звіряння відповідно до вимог ПКУ, а також перевірка щодо дотримання законодавства, контроль за додержанням якого покладено на органи контролю, у порядку, встановленому законами України, що регулюють відповідну сферу правовідносин. Таким чином, податковий контроль є самостійним напрямком державного фінансово-економічного контролю, якщо має чітко визначену мету, предмет, завдання, об'єкт, суб'єкт і реалізується шляхом ведення обліку платників податків, інформаційно-аналітичного забезпечення, перевірок, звірянь та експертиз. Основним призначенням податкового контролю є контроль за додержанням норм податкового законодавства щодо сплати податків.

Вивчаючи *третьє питання*, необхідно засвоїти, що Державна податкова служба в Україні є одним з провідних органів державної виконавчої влади, що представляє інтереси держави в правовідносинах між державою і платником з приводу сплати податків. Органами контролю є Державна податкова служба – центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування єдиної державної податкової політики в частині адміністрування податків і зборів та реалізує державну податкову політику, забезпечує формування та реалізацію державної політики з адміністрування єдиного внеску, забезпечує формування й реалізацію державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями при застосуванні податкового законодавств, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску.

При вивченні *четвертого питання* необхідно з'ясувати, яким чином Державна фіскальна служба виконує безпосередньо та організовує роботу головних управлінь ДФС по областях та державних податкових інспекцій. Здійснення функцій податкових органів припускає, з одного боку, реалізацію їх повноважень, насамперед прав на здійснення певних дій, а з іншого – виконання обов'язків. Основним обов'язком податкових органів є здійснення контролю за дотриманням податкового законодавства. Саме це є засадою формування повноважень податкових органів.

У *п'ятому питанні* необхідно звернути увагу на те, що права, обов'язки і відповідальність податкових органів чітко регламентовані статтями 19 та 20 Податкового Кодексу України. Усі права й обов'язки податкових органів розподіляються на дві групи. По-перше, це група, що кореспондується й узгоджується із правами й обов'язками платників (обов'язок подавати інформацію щодо оподаткування, пов'язана із правом платників податків на таку інформацію тощо). По-друге, група самостійних прав і обов'язків, які реалізуються при взаємодії з іншими органами або при накладенні санкцій. За неналежне виконання обов'язків або їх повне невиконання посадові особи контролюючих органів несуть відповідальність у відповідності з законом. Якщо ж через неправомірні дії посадових осіб контролюючих органів була завдана шкода, то вона підлягає відшкодуванню за рахунок коштів державного

бюджету. Податкові органи, завдяки яким здійснюється організаційне забезпечення функціонування податкової системи, повинні докласти максимальних зусиль для формування серед населення та ділових кіл усвідомлення позитивної ролі держави шляхом надання достовірної інформації про свої дії і запровадження прозорого механізму справляння податків.

При опрацюванні шостого питання необхідно звернути увагу на те, що права, обов'язки платників податків регламентовані статтями 16 та 17 Податкового Кодексу України. Податковим кодексом України встановлено принципи, на яких ґрунтується податкове законодавство України, зокрема, загальність оподаткування – кожна особа зобов'язана сплачувати встановлені цим Кодексом, законами з питань митної справи податки та збори, платником яких вона є згідно з положеннями цього Кодексу. Відповідно до статті 15 Податкового кодексу України платниками податків визнаються фізичні особи (резиденти і нерезиденти України), юридичні особи (резиденти і нерезиденти України) та їх відокремлені підрозділи, які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або провадять діяльність (операції), що є об'єктом оподаткування згідно з Податковим кодексом України або податковими законами, і на яких покладено обов'язок із сплати податків та зборів згідно з цим Кодексом.

Практичні завдання

Завдання 1. Визначення понять системи оподаткування.

Поєднайте термін з його тлумаченням.

Таблиця 1.1 – Основні терміни і поняття системи оподаткування

Термін	Роз'яснення
1	2
1. Загальність оподаткування	А. Установлення податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування.
2. Рівність усіх платників перед законом	Б. Кожна особа зобов'язана сплачувати встановлені цим Кодексом, законами з питань митної справи податки та збори, платником яких вона є згідно з положеннями цього Кодексу.
3. Невідворотність настання визначеної законом відповідальності	В. Недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації.
4. Презумпція правомірності рішень платника податку	Г. Установлення податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків.
5. Фіскальна достатність	Д. Установлення строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету та зручності їх сплати платниками.
6. Соціальна справедливість	Е. Визначення на законодавчому рівні всіх обов'язкових елементів податку.

1	2
7. Економічність оподаткування	Ж. Зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року.
8. Нейтральність оподаткування	З. Установлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями.
9. Стабільність	І. В разі, якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, у наслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу.
10. Єдиний підхід до встановлення податків та зборів	К. Установлення податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків.
11. Рівномірність та зручність сплати	Л. Забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу.

Завдання 2. Обґрунтування сутності видів податкових пільг в Україні.

Наведіть приклади податкових пільг, що застосовуються в Україні згідно з класифікаційною ознакою – за елементами податку (за формою надання).

- 1) звільнення від оподаткування окремих категорій платників податків;
- 2) зменшення об'єкта оподаткування;
- 3) зменшення (обмеження) бази оподаткування;
- 4) зменшення податкових ставок;
- 5) застосування спеціальних методів податкового обліку;
- 6) збільшення податкового (звітного) періоду;
- 7) зменшення суми податку, яка підлягає стягненню до бюджету;
- 8) розстрочення та відстрочення сплати податкових зобов'язань.

? Контрольні запитання

1. Що таке податковий контроль?
2. Для чого здійснюється податковий контроль?
3. Які є методи податкового контролю?
4. Хто або що є суб'єктом податкового контролю?
5. Хто або що є об'єктом податкового контролю?

6. Хто здійснює податковий контроль в Україні?
7. Які повноваження податкового органу контролю в Україні?
8. У чому сутність податкового аудиту?
9. Яку відповідальність несуть платники податків?

ТЕСТИ

1. ..? – система заходів, що вживаються органами контролю з метою контролювання правильності нарахування, повноти та своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за додержанням якого покладено на органи контролю:

- а) податковий контроль;
- б) фінансова перевірка;
- в) податкова перевірка ;
- г) фінансовий контроль.

2. В якому кодексі України розглядають термін «податковий контроль» в контексті практики оподаткування:

- а) податковому кодексі України;
- б) цивільному кодексі України;
- в) господарському кодексі України;
- г) митному кодексі України.

3. Податковий контроль у частині здійснення заходів, що вживаються митними органами з метою перевірки правильності нарахування, повноти та своєчасності сплати податків і зборів, є складовою частиною ...

- а) фінансового контролю;
- б) адміністративного контролю;
- в) митного контролю;
- г) бухгалтерського контролю.

4. Податковий контроль здійснюють:

- а) центральні та місцеві органи державної виконавчої влади та управління, митні органи;
- б) органи державної податкової служби, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад;
- в) виконавчі органи сільських, селищних, міських рад;
- г) органи державної фіскальної служби, митні органи.

5. Податковий контроль не здійснюється шляхом:

- а) ведення обліку платників податків;

- б) перевірок та звірянь відповідно до вимог Податкового кодексу;
- в) перевірок ДПС щодо дотримання законодавства у сфері майнових відносин;
- г) інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Державної податкової служби.

6. Перевірку щодо дотримання законодавства проводять:

- а) органи місцевого самоврядування у порядку, встановленому законами України, що регулюють відповідну сферу правовідносин;
- б) судові органи у порядку, встановленому законами України, що регулюють відповідну сферу правовідносин;
- в) органи контролю у порядку, встановленому законами України, що регулюють відповідну сферу правовідносин;
- г) правоохоронні органи у порядку, встановленому законами України, що регулюють відповідну сферу правовідносин.

7. Податковий контроль є складовою частиною:

- а) громадського контролю;
- б) судового контролю;
- в) поліцейського контролю;
- г) митного контролю.

8. Об'єктом податкового контролю є:

- а) прогнозування, планування, облік і аналіз тенденцій у податковій сфері;
- б) податкові правовідносини між контролюючими органами та платниками податків щодо правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів,
- в) запобігання правопорушень у сфері податкового, митного і валютного законодавства;
- г) варіанти а) і в).

ТЕМА 2. ОБЛІК ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

Мета: засвоїти порядок взяття на облік та зняття з обліку в податкових органах юридичних осіб – платників податку; ознайомитися з організаційними та правовими основами формування Державного реєстру фізичних осіб – платників податків.

Питання для обговорення

1. Робота податкових органів з метою забезпечення повноти обліку платників податків.

2. Державний реєстр фізичних осіб – платників податків та інших обов’язкових платежів: мета створення, зміст інформації, джерела формування єдиного інформаційного фонду.

3. Порядок взяття на облік юридичних осіб – платників податків.

4. Порядок зняття з обліку юридичних осіб – платників податків.

5. Особливості взяття на облік і зняття з обліку платників ПДВ.

Терміни та поняття: Єдиний банк даних про платників податків – юридичних осіб, Державний реєстр фізичних осіб – платників податків, реєстр платників податку на додану вартість, взяття на облік за основним місцем обліку юридичних осіб, відокремлені підрозділи іноземних юридичних осіб, взяття на облік фізичних осіб-підприємців, зняття з обліку юридичних осіб – платників податків.

Методичні рекомендації до вивчення теми

У ході опрацювання *першого питання* необхідно звернути увагу на те, що для забезпечення повноти обліку платників податків органи державної податкової служби здійснюють перевірку відповідності районного рівня Єдиного банку даних про платників податків – юридичних осіб та Реєстру фізичних осіб даним відповідних органів державної реєстрації. Облік платників податків здійснюється з метою створення умов для ведення податковими органами контролю за правильністю нарахування, своєчасністю і повнотою сплати податків та дотриманням податкового законодавства.

В *другому питанні* акцентуйте увагу на тому, що Державний реєстр фізичних осіб – платників податків та інших обов’язкових платежів регламентується статтею 70 ПК. Державний реєстр фізичних осіб – платників податків (скорочено ДРФОПП або ДРФО) – автоматизований банк даних, створений для забезпечення єдиного державного обліку фізичних осіб, які зобов’язані сплачувати податки, збори, інші обов’язкові платежі до бюджетів та внески до державних цільових фондів у порядку і на умовах, що визначаються законодавчими актами України. До Державного реєстру вносяться відомості про державну реєстрацію, взяття на облік фізичних осіб-підприємців і осіб, які провадять незалежну професійну діяльність. Органи державної реєстрації актів цивільного стану, органи внутрішніх справ, органи, що здійснюють реєстрацію фізичних осіб, зобов’язані подавати відповідним органам контролю інформацію щодо зміни даних, які вносяться до облікової картки фізичної особи – платника податків, щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця. Фізична особа – платник податків незалежно від віку (як резидент, так і нерезидент), для якої раніше не формувалася облікова картка платника податків та яка не включена до Державного реєстру, зобов’язана особисто або через законного представника чи уповноважену особу подати відповідному контролюючому органу облікову картку фізичної особи – платника податків, яка є водночас заявою для реєстрації в Державному реєстрі, та пред’явити документ, що посвідчує особу.

Третє питання передбачає ознайомлення зі статтею 64 ПКУ та

порядком надання відомостей державним реєстратором згідно із Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців». Взяття на облік платників податків контролюючими органами здійснюється за принципом організаційної єдності реєстраційних процедур, що проводяться державними реєстраторами, та процедур взяття на облік платників податків, що забезпечуються контролюючими органами. Обмін відомостями (повідомленнями) про здійснення дій з державної реєстрації та взяття на облік (зняття з обліку) юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців здійснюється у порядку взаємного обміну інформацією з реєстрів Державної реєстраційної служби України та Центрального контролюючого органу. Відомості Єдиного банку даних юридичних осіб або Реєстру самозайнятих осіб можуть бути оновлені (доповнені, актуалізовані) контролюючими органами на підставі електронних даних інформаційного фонду ДРФО, ЄДРПОУ, Єдиного державного реєстру, інших державних реєстрів, ведення яких здійснюється органами державної влади.

З порядком зняття з обліку юридичних осіб – платників податків потрібно ознайомитись у *четвертому питанні*. Дані про прийняття рішення щодо припинення юридичної особи та припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, відомості щодо яких містяться в Єдиному державному реєстрі, контролюючі органи отримують від державних реєстраторів у порядку взаємного обміну інформацією з реєстрів Державної реєстраційної служби України та Центрального контролюючого органу.

При проведенні заходів, пов'язаних з ліквідацією або реорганізацією платника податків, контролюючі органи організовують та планують їх таким чином, щоб вимоги щодо сплати платежів, контроль за справлянням яких здійснюють контролюючі органи, були сформовані і отримані особою, відповідальною за погашення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків, не пізніше строку, визначеного для надання кредиторами своїх вимог.

Опрацювання *п'ятого питання* здійснюється відповідно до статей 181–185 ПКУ. Для реєстрації платник податків подає заяву, не пізніше 10 дня, наступного за останнім днем 12-місячного періоду, в якому обсяг операцій перевищив рівень, зазначений у Податковому кодексі України, або не пізніше ніж за 20 календарних днів до початку місяця, з якого особа бажає стати платником ПДВ. Документальним підтвердженням реєстрації особи платником ПДВ є Витяг, який видається Податковій органі безоплатно на підставі письмово поданого Запиту. Строк оформлення витягу становить – 2 робочі дні, що настають за днем отримання податковою Запиту. Для виключення з реєстру платник ПДВ надає до податкового органу заяву про виключення з реєстру,

Практичні завдання

Завдання 1. Взяття на облік платників ПДВ.

Новостворене приватне підприємство виконує будівельні роботи. Обсяг

виконаних робіт за рік – 1620000 грн. Чи повинно підприємство зареєструватися як платник ПДВ? Обґрунтуйте рішення.

Завдання 2. Порядок зняття з обліку юридичної особи – платника.

Підприємство планує знятися з обліку в органі ДФС. При цьому воно має заборгованість з податку на землю у сумі 1150 грн. Опишіть дії працівників податкових органів.

Завдання 3. Взяття на облік юридичної особи – платника.

Приватне підприємство здійснює роздрібну торгівлю. Обсяг виручки від реалізації – 535 тис. грн. Чи повинно підприємство зареєструватися як платник ПДВ? Обґрунтуйте рішення.

Завдання 4. Взяття на облік неприбуткової установи.

Відповідно до статуту організація віднесена до неприбуткової установи. Чи потрібно цій організації стати на облік в ДПС? Обґрунтуйте рішення.

Завдання 5. Облік фізичних осіб – платників податків.

Громадянка І.І. Петрова змінила прізвище. Чи необхідно їй видати новий ідентифікаційний код з ДРФО? Обґрунтуйте рішення.

? Контрольні запитання

1. Для чого ведеться облік платників податків?
2. Які платників податків, які підлягають поставленню на облік, тобто реєстрації в органах ДФС?
3. Чи може орган податкової служби ухвалити рішення про зміну основного місця обліку платника податків?
4. Який механізм здійснення поставлення на облік платників податків – юридичних осіб?
5. Як в органах державної податкової служби реєструють платників податків і зборів, які є фізичними особами?
6. На підставі яких даних і в який термін в органах державної податкової служби здійснюють взяття на облік за основним місцем обліку юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів як платників податків і зборів?
7. У який термін платник податку – юридична особа та відокремлені підрозділи юридичних осіб можуть одержати підтвердження про взяття на облік платника податку?
8. Що є підставою для поставлення на облік (внесення змін, перереєстрації) відокремленого підрозділу іноземної компанії, організації, зокрема постійного представництва нерезидента?
9. Яким чином і на підставі чого здійснюється взяття на облік фізичних осіб – підприємців в органах ДФС?
10. За яких умов орган державної фіскальної служби відмовляє в розгляді документів, поданих для взяття на облік особи, яка здійснює незалежну

професійну діяльність?

11. Назвіть кілька випадків, відповідно до яких здійснюється внесення до Державного реєстру запису про припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця чи незалежної професійної діяльності фізичної особи?

12. Що є підставою для зняття з обліку в органах державної податкової служби юридичної особи?

ТЕСТИ

1. Органи Державної податкової служби не мають права звертатися до суду про винесення судового рішення щодо:

- а) порушення фізичними особами термінів подання документів до Державного реєстру фізичних осіб та застосування щодо них штрафних санкцій відповідно до чинного законодавства;
- б) відміни державної реєстрації припинення юридичних осіб або підприємницької діяльності фізичних осіб – підприємців;
- в) припинення юридичних осіб або підприємницької діяльності фізичних осіб – підприємців;
- г) скасування державної реєстрації змін до установчих документів.

2. Порядок зняття з обліку в органах Державної податкової служби юридичних осіб, їх відокремлених підрозділів та самозайнятих осіб установлюється:

- а) спеціалізованим органом державної податкової служби;
- б) центральним органом державної податкової служби;
- в) Єдиним державним реєстром України;
- г) Кабінетом Міністрів України.

3. До інформаційної бази Державного реєстру не вносяться такі дані про фізичну особу:

- а) об'єкти оподаткування;
- б) джерела отримання доходів;
- в) прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання, а для іноземних громадян – також громадянство;
- г) інформація про податкову знижку та податкові пільги платника податків.

4. Органи державної реєстрації актів цивільного стану, органи внутрішніх справ зобов'язані подавати відповідним органам податкової служби інформацію щодо зміни даних, які вносяться до облікової картки фізичної особи – платника:

- а) щоквартально на перше число місяця, що йде за звітним кварталом;
- б) на початок нового звітного року;
- в) щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця;

г) у десятиденний термін із дня внесення змін до облікової картки фізичної особи.

5. Взяттю на облік або реєстрації в органах податкової служби підлягають:

- а) усі платники податків;
- б) лише фізичні особи;
- в) лише громадяни України та суб'єкти підприємницької діяльності, зареєстровані на її території;
- г) лише юридичні особи.

6. Облік осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган податкової служби, ведеться за:

- а) за окремим записом у Державному реєстрі;
- б) номером та серією паспорту;
- в) П.І.П/б та датою народження;
- г) за П.І.П/б та номером і серією паспорта.

7. Який документ є підставою для зняття з обліку в органах ДПС:

- а) рішення суду;
- б) письмовий наказ керівника органу ДС;
- в) заява суб'єкта господарювання;
- г) повідомлення чи документальне підтвердження державного реєстратора?

8. В якому випадку податкові зобов'язання чи борг переходять (розподіляються) до юридичних осіб – правонаступників, якщо перед цим вони були непогашені:

- а) банкрутство;
- б) ліквідація;
- в) злиття;
- г) реорганізація?

9. Що є джерелом погашення податкових зобов'язань або боргів у разі ліквідації організації:

- а) переходять (розподіляються) до юридичних осіб – правонаступників;
- б) погашаються засновниками або учасниками за рахунок власних вільних коштів;
- в) за рахунок активів засновників або учасників такого підприємства;
- г) списуються?

10. Ким визначаються порядок обліку платників податків в органах податкової служби та порядок формування Реєстру великих платників податків на відповідний рік:

- а) Верховною Радою України;
- б) Кабінетом Міністрів України;
- в) контрольно-ревізійною службою;
- г) центральним органом ДФС?

11. Яким є розмір плати за видачу та заміну довідки про взяття на облік платника податків:

- а) один розмір мінімальної заробітної плати;
- б) 5 розмірів неоподаткованого мінімуму доходів громадян;
- в) проводиться безоплатно;
- г) один розмір неоподаткованого мінімуму доходів громадян?

ТЕМА 3. СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК

Мета: набути уявлення про сутність та види податкових перевірок; засвоїти порядок організації контрольно-перевірочного процесу; розглянути особливості контролю податкових органів за здійсненням розрахункових операцій у сфері готівкового обігу; ознайомитися з порядком узагальнення та реалізація результатів перевірки.

Питання для обговорення

1. Сутність податкових перевірок.
2. Характеристика камеральних та фактичних перевірок.
3. Характеристика планових виїзних, позапланових виїзних і невиїзних документальних перевірок.
4. Узагальнення та реалізація результатів перевірки.
5. Особливості контролю податкових органів у сфері зовнішньоекономічної діяльності та валютного контролю.

Терміни та поняття: камеральна перевірка, документальна перевірка, документальна планова перевірка, документальна позапланова перевірка, документальна виїзна перевірка, документальна невиїзна перевірка, електронна перевірка, фактична перевірка, тривалість перевірок, результати перевірок.

Методичні рекомендації до вивчення теми

У ході опрацювання *першого питання* необхідно врахувати, що податкові перевірки є найважливішою формою податкового контролю. Вони класифікуються залежно від форми ініціювання та місця їх проведення.

Підготовка контрольно-перевірочного процесу складається з наступних етапів: відбір платника податків; планування перевірки; організаційні заходи з підготовки перевірки; доперевірочний аналіз накопиченої інформації про

платника податків; підготовка програми перевірки; повідомлення платника податків про перевірку; формування контрольно-перевірочної бригади; оформлення посвідчень на право перевірки; повідомлення про початок перевірки інших контролюючих органів, що беруть в ній участь.

Виконання контрольно-перевірочних дій складається з наступних етапів: пред'явлення повноважень платнику податків; вирішення організаційних питань з платником щодо перевірки; застосування заходів впливу на платника податків у разі протидії щодо проведення перевірки; вивчення документів, операцій та записів в облікових регістрах та звітності; надання вказівок про відновлення обліку в платника податків; проведення перевірочних дій (інвентаризація, контрольні обміри тощо); проведення зустрічних перевірок, звірок; направлення запитів; вивчення та аналіз виявлених порушень; надання інформації податковій міліції для оперативного супроводження; відбір пояснень посадових осіб; передача матеріалів для продовження перевірки податковій міліції; вилучення документів.

Друге питання розкриває особливості камеральних та фактичних перевірок. Камеральна перевірка проводиться посадовими особами органу контролю без будь-якого спеціального рішення керівника такого органу або направлення на її проведення. Камеральній перевірці підлягає вся податкова звітність суцільним порядком. Згода платника податків на перевірку та його присутність під час проведення камеральної перевірки не обов'язкові. Фактична перевірка здійснюється без попередження платника податків. Перед початком фактичної перевірки, з питань дотримання порядку здійснення розрахункових операцій та ведення касових операцій, посадовими особами контролюючих органів може бути проведена контрольна розрахункова операція.

Під час проведення фактичної перевірки в частині дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами), в тому числі тим, яким встановлено випробування, перевіряється наявність належного оформлення трудових відносин, з'ясовуються питання щодо ведення обліку роботи, виконаної працівником, обліку витрат на оплату праці, відомості про оплату праці працівника.

При вивченні третього питання необхідно опиратись на статті 77–79 ПКУ та пам'ятати, що документальна планова перевірка повинна бути передбачена у плані – графіку проведення планових документальних перевірок, в той час як документальна позапланова перевірка здійснюється за наявності хоча б однієї з зазначених обставин у ПКУ.

Невиїзна перевірка може бути плановою та позаплановою. Документальна невиїзна перевірка здійснюється у разі прийняття керівником органу контролю рішення про її проведення та за наявності обставин для проведення документальної перевірки.

При опрацюванні четвертого питання необхідно вивчити такі елементи узагальнення та реалізації результатів перевірки: приймання актів та довідок від членів контрольно-перевірочної бригади; опрацювання результатів

зустрічних перевірок; групування виявлених порушень; узагальнення та оформлення результатів перевірки; ознайомлення посадових осіб платника податків з актом перевірки; розгляд спірних питань; прийняття рішення за результатами перевірки; процесуальне оформлення рішень; розгляд апеляції платника податків на прийняте рішення; проведення повторної чи додаткової перевірки; направлення матеріалів до інших контролюючих органів, органів влади чи правоохоронних органів згідно з їх компетенцією; забезпечення надходжень до бюджетів донарахованих платежів; надання даних для складення внутрішньовідомчої звітності щодо проведеної роботи.

В п'ятому питанні необхідно враховувати, що контроль за валютними операціями полягає в налагодженні постійно діючого контролю за діяльністю суб'єктів ЗЕД і виконанні ними вимог валютного законодавства, рухом валютних потоків та забезпеченням оперативного реагування на виявлені факти порушень. Граничний строк розрахунків – це термін часу між оформленням митної декларації та здійсненням платежу, тобто між постачанням та остаточним розрахунком.

Валютний нагляд і контроль за дотриманням граничних строків розрахунків за експортно-імпортними операціями здійснюють комерційні банки, які обслуговують такі розрахунки. Однак ніяких штрафних санкцій банк сам не нараховує, а повідомляє про порушення органи ДПС (ч. 6. ст. 11 Закону № 2473). ДПС, в свою чергу, нараховує пеню та займається її стягненням (ч. 8 ст. 13, ст. 15 Закону № 2473).

Практичні завдання

Завдання 1. Порядок оскарження акту перевірки.

Після проведення податкової перевірки був складений акт і один його екземпляр був переданий платнику податків. Платник не погоджується з висновками, що зроблені податковим аудитором за результатами перевірки. Визначте дії платника податку.

Завдання 2. Планова документальна перевірка.

Платник податку отримав повідомлення про проведення планової податкової перевірки. Сформуйте перелік документів, які повинні надати податкові аудитори до початку її проведення.

Завдання 3. Невіїзна документальна перевірка.

Керівником органу контролю прийнято рішення про проведення документальної невіїзної перевірки. Визначте порядок організації та етапи її проведення.

? Контрольні запитання

1. Які види перевірок платників податків передбачені Податковим кодексом?

2. Що є предметом документальної перевірки? На підставі чого вона проводиться?
3. Який порядок проведення камеральної перевірки?
4. Зазначте порядок проведення документальних планових перевірок.
5. Який порядок проведення фактичної перевірки?
6. За наявності яких обставин здійснюється документальна позапланова виїзна перевірка?
7. За яким принципом відбираються платники податків до плану-графіка проведення документальних планових перевірок?
8. Особливості проведення документальної невиїзної перевірки.
9. Порядок надання платниками податків документів представникам податкової служби.
10. Як оформлюються результати перевірок?
11. Які є підстави для продовження терміну фактичної перевірки?
12. Чи має право платник податків оскаржити результати перевірки?
13. Чи мають право перевірні органи для перевірки вилучати оригінали документів і документи, що містять комерційну таємницю?
14. Чи має право платник податків відмовити в наданні документів, необхідних для перевірки?
15. Особливості розподілу платників податків за категоріями уваги та їх супроводження.

ТЕСТИ

1. Фактичні перевірки проводяться органами Державної податкової служби в межах їх повноважень виключно у випадках та в порядку, встановлених:

- а) інструкціями Податкової служби України;
- б) Податковим кодексом та іншими законами України;
- в) виключно Податковим кодексом;
- г) Законом України «Про порядок проведення перевірок органами податкової служби України».

2. Камеральною вважається перевірка, що проводиться:

- а) в органах СБ України;
- б) у приміщенні органу Державної фіскальної служби;
- в) на підприємстві, що перевіряється;
- г) у суді.

3. Камеральна перевірка проводиться посадовими особами органу Державної фіскальної служби:

- а) без будь-якого спеціального рішення керівника підприємства або направлення на її проведення;
- б) за наявності спеціального рішення керівника органу Державної фіскальної служби або направлення на її проведення;

- в) без будь-якого спеціального рішення керівника органу Державної фіскальної служби або направлення на її проведення;
- г) за наявності спеціального рішення керівника підприємства або направлення на її проведення

4. До плану-графіка проведення документальних планових перевірок відбираються платники податків, які:

- а) мають ризик стати банкрутом;
- б) мають незначні обсяги прибутку;
- в) мають ризик щодо несплати податків та зборів;
- г) мають значний ризик в діяльності.

5. Платників податків із незначним ступенем ризику включають до плану-графіка перевірки не частіше, ніж:

- а) двічі на календарний рік;
- б) тричі на 1 календарний рік;
- в) один раз на три календарних роки;
- г) один раз на 1 календарний рік.

6. Платників податків із середнім ступенем ризику включаються до плану-графіка перевірки не частіше, ніж:

- а) двічі на 1 календарний рік
- б) один раз на три календарних роки;
- в) один раз на два календарних роки;
- г) один раз на 1 календарний рік.

7. Платників податків із високим ступенем ризику включають до плану-графіка перевірки не частіше, ніж:

- а) тричі на 1 календарний рік;
- б) двічі на 1 календарний рік;
- в) один раз на два календарних роки;
- г) один раз на 1 календарний рік.

8. Порядок формування та затвердження плану-графіка перевірки, перелік ризиків та їх поділ за ступенями встановлюються:

- а) місцевими органами виконавчої влади;
- б) регіональними відділенням Державної фінансової служби;
- в) керівником підприємства за поданням податкової служби;
- г) центральним органом Державної фінансової служби.

9. Про проведення документальної планової перевірки керівником органу Державної фіскальної служби приймається рішення, яке оформлюється:

- а) розпорядженням;
- б) довідкою;

- в) постановою;
- г) наказом.

10. Право на проведення документальної планової перевірки платника податків надається лише у разі, коли йому вручено під розписку або надіслано рекомендованим листом із повідомленням про вручення копію документа про проведення документальної планової перевірки та письмове повідомлення із зазначенням дати початку проведення такої перевірки, не пізніше ніж за:

- а) 15 календарних днів до дня проведення зазначеної перевірки;
- б) 3 календарних днів до дня проведення зазначеної перевірки;
- в) 5 календарних днів до дня проведення зазначеної перевірки;
- г) 10 календарних днів до дня проведення зазначеної перевірки.

ТЕМА 4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

Мета: набути уявлення про сутність відповідальності за порушення податкового законодавства; засвоїти порядок застосування та розрахунку штрафних санкцій і пені.

Питання для обговорення

1. Сутність відповідальності за порушення податкового законодавства.
2. Штрафні санкції.
3. Пеня.

Терміни та поняття: відповідальність платників податків, штраф, пеня, податкове правопорушення, податковий борг, податкове повідомлення-рішення, умисел, несплата узгодженої суми податкового зобов'язання, податкова вимога.

Методичні рекомендації до вивчення теми

У ході опрацювання *першого питання* необхідно врахувати, що Податкове правопорушення характеризують такі ознаки як: суспільна небезпечність та шкідливість діяння; протиправність дій (бездіяльність); винна поведінка особи, як результат вільного волевиявлення; юридична відповідальність. За порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, застосовуються такі види юридичної відповідальності: фінансова; адміністративна; кримінальна. Вказані види відповідальності можуть бути застосовані як до посадових осіб суб'єкта господарювання, так і до самого такого суб'єкта. За порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі

органи, застосовуються такі види юридичної відповідальності: фінансова; адміністративна; кримінальна. Вказані види відповідальності можуть бути застосовані як до посадових осіб суб'єкта господарювання, так і до самого такого суб'єкта.

✎ При опрацюванні *другого питання* необхідно вивчити порядок застосування штрафних санкцій у відповідності до глави 11 «Відповідальність» розділу II «Адміністрування податків, зборів, платежів» ПКУ. Штрафна санкція – це плата у вигляді фіксованої суми або відсотків, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням яких покладено на контролюючі органи, а також штрафні санкції за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Факт здійснення порушення законодавства про оподаткування підприємницької діяльності встановлюється в процесі чи за результатами перевірки. Встановлення фінансової відповідальності означає прийняття та набуття чинності нормативного документа, в якому міститься опис ознак податкового правопорушення, вид і розмір фінансової санкції за його вчинення. У ПК України такими документами визначено податкове повідомлення-рішення та податкову вимогу.

✎ З особливостями розрахунку пені у разі затримки узгодженого грошового зобов'язання необхідно ознайомитися при вивченні *третього питання* теми, що визначено у главі «Пеня» розділу II «Адміністрування податків, зборів, платежів» Податкового кодексу України. Пеня – сума коштів у вигляді відсотків, нарахованих на суми грошових зобов'язань, не сплачених у встановлені законодавством строки.

З одного боку, пеня вважається способом забезпечення виконання обов'язку по сплаті податків і зборів оскільки стимулює платника податків до належної поведінки. З іншого – вона відповідає ознакам фінансової санкції, адже формальною підставою її нарахування є порушення строків погашення податкових зобов'язань.

✎ Практичні завдання

Завдання 1. Порядок подання уточнюючого розрахунку.

У вересні звітного року бухгалтер компанії знайшов помилку в розрахунках витрат, які були відображені в Декларації з податку на прибуток за період квітень – червень звітного року. Ця помилка призвела до заниження суми податкового зобов'язання на суму 10 000 грн. Розрахуйте суму штрафних санкцій у разі самотійної подачі уточнюючого розрахунку.

Завдання 2. Розрахунок штрафних санкцій після документальної перевірки.

Розрахуйте суми штрафних санкцій за результатами документальної перевірки у серпні звітного року щодо заниження у червні звітного року податку на додану вартість на суму 10 000 грн, якщо податкове повідомлення

було отримано платником 31 серпня звітнього року.

Завдання 3. Розрахунок штрафів та пені у разі затримки сплати узгодженого податкового зобов'язання.

За результатами податкової перевірки платнику було вручено податкове повідомлення про необхідність сплати податкового боргу в сумі 6000 грн (2000 грн штрафні санкції, 4000 грн – донарахований податок). Граничний термін погашення боргу 01.03. 20XXр. Платник сплатив зазначену суму частинами:

01.03.20XX – 2000 грн, 23.03.20XX – 1000 грн, 28.04.20XX – 3000 грн. Облікова ставка НБУ протягом періоду змінювалась та склала: з 01.03.20XX по 19.03.20XX – 12%; з 20.03.20XX по 19.04.20XX – 10%; з 19.04.20XX – по 30.04.20XX – 8%. Розрахувати фінансові санкції.

Завдання 4. Терміни позовної давності щодо перерахунку податкових зобов'язань.

При проведенні у звітному році перевірки правильності обчислення земельного податку та за умови своєчасного подання податкових розрахунків, податкові органи мають право визначити недоїмку по земельному податку за попередній рік. Обґрунтувати, яким чином податкові органи мають право визначити недоїмку податкових зобов'язань по земельному податку за попередні три роки.

? Контрольні запитання

1. Які види відповідальності платників податків?
2. Які типові порушення і схеми ухилення у сфері оподаткування?
3. Який штраф нараховується платнику у разі використання платником податкових пільг не за призначенням?
4. Скільки видів штрафних санкцій може застосувати контролюючий орган за одне податкове правопорушення?
5. Розкрийте сутність фінансових санкцій.
6. Назвіть суб'єктів фінансової відповідальності.
7. Яку відповідальність несе платник податків за незабезпечення збереження первинних документів пов'язаних з нарахуванням та сплатою податків?
8. Що є підставою для нарахування пені?
9. Які види штрафних санкцій застосовуються у разі ненарахування, або неутримання або неперерахування податків у тому числі податковими агентами при виплаті доходів?

ТЕСТИ

1. Погашення сум нарахованої та несплаченої пені здійснюється у

порядку встановленому :

- а) для погашення податкового боргу;
- б) для погашення податкового зобов'язання;
- в) для погашення штрафів, що накладаються за адміністративні порушення;
- г) для погашення податкового зобов'язання та фінансових санкцій по них.

2. У разі, коли платник податків не сплачує узгоджену суму податкового зобов'язання протягом граничних строків, якщо порушення є неумисним, при затримці більше 90 календарних днів нараховується штраф у таких :

- а) у розмірі 5% погашеної суми податкового боргу;
- б) у розмірі 10% погашеної суми податкового боргу;
- в) у розмірі 25% погашеної суми податкового боргу;
- г) у розмірі 50% погашеної суми податкового боргу.

3. Нарахування пені починається:

- а) з першого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати податкового зобов'язання, визначеного у податковому повідомленні;
- б) з останнього дня граничного строку сплати податкового зобов'язання, визначеного у податковому повідомленні;
- в) з першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати податкового зобов'язання, визначеного у податковому повідомленні;
- г) через три дні після дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати податкового зобов'язання, визначеного у податковому повідомленні.

4. У випадку неподання податкової декларації у терміни, визначені законодавством, платник податків сплачує штраф у розмірі:

- а) 170 грн;
- б) 340 грн;
- в) 680 грн;
- г) 1020 грн.

5. У разі якщо податковий орган самостійно визначає суму податкового зобов'язання або суму від'ємного значення ПДВ, якщо дії платника були умисні – штраф у розмірі:

- а) 10%;
- б) 20%;
- в) 25%;
- г) 50%.

6. Пеня не нараховується:

- а) на пеню;

- б) на штрафи, які накладаються за адміністративні порушення;
- в) на суми фінансових санкцій;
- г) на податковий борг.

7. Пеня нараховується на суму податкового боргу з розрахунку за кожний календарний день прострочення в його сплаті:

- а) 100% річної облікової ставки НБУ, що діє на день виникнення такого податкового боргу;
- б) 120% річної облікової ставки НБУ, що діє на день виникнення такого податкового боргу;
- в) 120% річної облікової ставки НБУ, що діє на день виникнення такого податкового боргу чи на день його погашення, залежно від того, яка з величин таких ставок більше;
- г) 120% річної облікової ставки НБУ, що діє на день виникнення такого податкового боргу чи на день його погашення, залежно від того, яка з величин таких ставок менше.

8. Рішення про застосування й стягнення фінансових санкцій за результатами розгляду матеріалів перевірки приймає:

- а) керівник органу державної податкової служби чи його заступник (керівник, що розглядав матеріали перевірки);
- б) господарський суд;
- в) інспектор, що проводив перевірку;
- г) виключно керівник органу ДПС.

9. Фінансові санкції за порушення чинного законодавства підлягають перерахування до бюджету чи державні цільові фонди:

- 1) наступного дня після дня прийняття органом державної податкової служби відповідного рішення;
- 2) у десятиденний термін із дня прийняття органом державної податкової служби відповідного рішення;
- 3) у п'ятнадцятиденний термін із дня прийняття органом державної податкової служби відповідного рішення;
- 4) у двадцятиденний термін із дня прийняття органом державної податкової служби відповідного рішення.

10. Який з нижчезазначених пунктів відноситься до прав платників податків ?

- а) подання до податкових органів декларацій, звітів, розрахунків;
- б) повідомляти податкові органи про зміну місцезнаходження юридичної особи;
- в) оскарження у встановленому законом порядку рішень податкових органів;
- г) забезпечувати збереження документів, пов'язаних з нарахуванням та сплатою податків протягом зазначеного ПКУ терміну.

ТЕМА 5. КОНТРОЛЬНА РОБОТА ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Мета: набути уявлення про сутність податкового контролю ПДВ, акцизного податку та мита; засвоїти методику проведення камеральних та документальних перевірок непрямих податків.

Питання для обговорення

1. Документальна перевірка ПДВ.
2. Аудит бюджетного відшкодування ПДВ.
3. Документальна перевірка акцизного податку.
4. Контроль за нарахуванням і сплатою митних платежів.

Терміни та поняття: перевірка, податок на додану вартість, акцизний податок, мито, митна вартість, контроль, податкові зобов'язання, податковий кредит, податкова декларація, бюджетне відшкодування ПДВ, вантажно-митна декларація, реєстр, податкова накладна, нарахування податку, сплата податку, акт перевірки, штрафні санкції, камеральна перевірка.

Методичні рекомендації до вивчення теми

У ході опрацювання *першого питання* необхідно врахувати, що документальна невиїзна перевірка ПДВ проводиться у разі виявлення за результатами автоматизованого зіставлення даних ПЗ та ПК у розрізі контрагентів платників другої категорії (незалежно від того, чи є арифметичні або методологічні помилки у поданій платником податкової звітності з ПДВ). Виїзна позапланова документальна перевірка проводиться виключно щодо законності декларування заявленого до відшкодування з бюджету ПДВ та/або від'ємного значення з ПДВ, яке становить більше 100 тис. грн. Через те, що основними напрямками проведення перевірки розрахунків з податку на додану вартість є перевірка на відповідність податкового кредиту, податкових зобов'язань, визначення різниці між ними, окремо здійснюються перевірка на відповідність обліку результатів проведення операцій, що не є об'єктом оподаткування, оподатковуються за нульовою ставкою, звільнені від оподаткування податком на додану вартість та інших операцій особливого типу, перевірка коригувань податкових розрахунків. В контексті зазначеного важливо виділяти моніторинг правильності заповнення та реєстрації податкових накладних.

Друге питання передбачає ознайомлення із статтею 200.19 ПКУ, згідно з якою встановлено, що право на отримання автоматичного бюджетного відшкодування ПДВ мають платники, які відповідають одночасно таким критеріям: не перебувають у судових процедурах банкрутства відповідно до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»; юридичні та фізичні особи-підприємці, включені до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців; мають

необоротні активи, залишкова балансова вартість яких перевищує у дванадцять разів суму податку, заявлену до відшкодування; не мають податкового боргу; великий платник податків не декларував від'ємне значення об'єкта оподаткування податком на прибуток за підсумками останнього звітного (податкового) року. Згідно методичних вказівок фіскальних органів по організації адміністрування відшкодування ПДВ зазначено 5-ть причин виникнення від'ємного значення ПДВ, а саме: продаж товарів, що були вивезені платником податку за межі митного кордону України, при оподаткуванні операцій за нульовою ставкою; придбання основних засобів, що використовуються в господарській діяльності виробника; наявність залишків ГП на складі; придбання товарно-матеріальних цінностей у великих розмірах; реалізація товарів за цінами, які є нижчими за ціну придбання.

✎ У *третьому питанні* необхідно звернути увагу на те, що перевірка з правильності розрахунку і своєчасності сплати акцизного збору повинна починатися з визначення переліку підакцизних товарів відповідно до діючого в Україні законодавства. Для проведення контролю податкових зобов'язань з акцизного податку велике значення має правильність визначення оподатковуваного обороту у разі: обміну на території України підакцизними товарами власного виробництва, при їх безкоштовній передачі, при натуральній оплаті праці і при використанні їх на невиробничі цілі. Слід пам'ятати, що датою реалізації підакцизних товарів є дата їх відвантаження, а об'єктом оподаткування є реалізація підакцизних товарів, продукції, що виготовляється із давальницької сировини, а також продукції, що безкоштовно передається, або передається з частковою сплатою, або реалізується шляхом обміну, або реалізується для власного споживання, або для свої працівників в порядку натуральної оплати праці, а також обороти від реалізації предметів застави.

✎ При опрацюванні *четвертого питання* необхідно враховувати, що мито стягується з усіх суб'єктів підприємницької діяльності та фізичних осіб – у відношенні товарів, що ввозяться на територію України, в тому числі в супроводжуваному та несупроводжуваному багажі, а також тих, що пересилаються. Перевірці в першу чергу підлягає встановлення достовірності митної вартості зазначеної у вантажно-митній декларації. До митної вартості включається ціна товару, що зазначена у рахунках фактурі, витрати на транспортування до пункту перетину митного кордону та інші. При явній невідповідності заявленої митної вартості реальним цінам її величину встановлюють митні органи виходячи із цін на ідентичні товари, що діють у провідних країнах експортерів зазначених товарів, при цьому, як допоміжний матеріал може використовуватись інформація експертів, дані про тарифи провезення та страхування вантажів, дані про ліцензійні платежі.

✎ Практичні завдання

Завдання 1. Перевірка ПДВ до сплати в бюджет.

ВАТ «Патріот» виготовляє спортивний інвентар і товари для інвалідів. Загальний обсяг поставлених товарів у звітному періоді становив 200 тис. грн

без ПДВ, зокрема товари для інвалідів – 80 тис. грн. У цьому ж звітному періоді сплачено постачальникам вартість матеріалів на суму 90 тис. грн з ПДВ, які використовуються для виробництва спортивного інвентарю і товарів для інвалідів. Крім того, в звітному періоді підприємство повернуло неякісну сировину постачальнику на суму 30 тис. грн з ПДВ. Суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету, підприємство визначило в розмірі 5 тис. грн. Перевірити достовірність цієї суми.

Завдання 2. Документальна позапланова перевірка ПДВ.

Працівниками ДПІ в м. Запоріжжя в грудні 20XX р. проведена позапланова виїзна перевірка ТОВ «Українець» за лютий 20XX р. щодо достовірності бюджетного відшкодування ПДВ. Розкрити причини проведення позапланових виїзних перевірок, перевірити правильність нарахування ПДВ та застосувати відповідні штрафні санкції виходячи з таких даних, грн.

Таблиця 5.1 – Дані по підприємству для перевірки

№	Зміст операції	Сума з ПДВ	За даними ТОВ «Українець»		За даними перевірки	
			ПЗ	ПК	ПЗ	ПК
За даними податкової декларації з ПДВ за лютий 200Х р.						
1	Податкове зобов'язання		17 850			
2	Податковий кредит			17 900		
За даними позапланової виїзної перевірки за лютий 200Х р.						
1	Отримано кредит банку	50 000				
2	Отримані сировина і матеріали від постачальника А (перша подія)	22 200				
3	Отримані товари від постачальника Б	12 000				
4	Перераховані кошти постачальнику А (друга подія)	10 000				
5	Придбаний вантажний автомобіль	54 600				
6	Придбані товари, які не призначені для їх використання в господарській діяльності	860				
7	Списані сировина і матеріали на виробництво продукції	18 500				
8	Нарахована заробітна плата працівникам	8 700				
9	Здійснені нарахування на заробітну плату					
10	Нарахована амортизація	1 640				
11	Повернена частина кредиту	20 000				
12	Сплачені відсотки за кредит	1 500				
13	Відвантажено продукцію покупцям	90 000				
14	Отримана попередня оплата за продукцію на експорт (520 дол. США, курс 1/40)	?				
15	Отримана попередня оплата від покупця	16 500				

Завдання 3. Документальна перевірка ПДВ.

У результаті документальної перевірки ТОВ «Воля», яку проведено 23.03 поточного року, встановлено, що за січень поточного року підприємством одержано такі показники, грн. За доставку товарів від постачальників підприємство сплатило приватному підприємцю, що не є платником ПДВ, –

21200 грн. За даними податкової декларації з ПДВ за січень поточного року ТОВ «Воля» задекларувало податкове зобов'язання – 26600 грн, податковий кредит – 20984 грн. Перевірити достовірність обчислення ПДВ. У разі виявлення порушень нарахувати штрафні санкції, пеню та визначити загальну суму донарахувань до бюджету, враховуючи, що платіжне доручення на сплату податкового боргу подано до банку 01.06.

Таблиця 5.2 – Показники ТОВ «Воля»

Назва групи товару	Отримано від постачальників (з ПДВ)		Виручка від реалізації товарів, грн
	усього, грн	у тому числі отримано, але не оплачено, грн	
Готовий одяг	20 100	18 000	28 980
Тканини	1 005	1 005	1 800
Парфюмерно-косметичні вироби	52 056	21 460	76 800
Вітчизняні продукти дитячого харчування	12 350	10 800	23 121
Канцелярські товари	52 743	46 305	82 320

Завдання 4. Документальна перевірка ПДВ та акцизного податку.

У квітні ТОВ «Хортиця» виготовило 1600 пляшок (0,5 л) горілки міцністю 40 %, з яких 1000 пляшок реалізовано підприємствам торгівлі, 300 пляшок – за бартерними угодами і 250 пляшок реалізовано робітникам за собівартістю. Собівартість 1 пляшки горілки – 3,5 грн. Рентабельність виробництва 20 %. Акцизний збір визначено в сумі 4200 грн, а ПДВ – 1325 грн. Перевірити правильність обчислення акцизного збору і ПДВ, а також застосувати відповідні штрафні санкції, якщо перевірка проводилась з 1 по 15 жовтня. Сума податкового боргу сплачена через 35 днів після 10-денного терміну, зазначеного в податковому повідомленні.

Завдання 5. Документальна планова перевірка ПДВ.

30.09 поточного року проведено планову виїзну перевірку підприємства за серпень 20XX р. і встановлено, що фактична реалізація виготовленої продукції склала 58600 грн, зокрема на експорт – 1000 грн, звільнено від оподаткування 500 грн.

Таблиця 5.3 – ТОВ «Альфа» за серпень 20XX р. отримало такі показники:

Показник	Одиниця виміру	Значення
Випуск продукції	грн	65 600
Реалізація продукції без ПДВ усього, в тому числі:	грн	53 800
– на експорт;		1300
– звільнені від оподаткування		2500
Продажна ціна за одиницю продукції з ПДВ	грн	18,50
Закуплено сировину і матеріали без ПДВ всього, з них:	грн	57 000
– використано не в господарській діяльності;		2 700
– використано для виробництва товарів на експорт		800
Ввезено імпорتنі товари	дол.	300
Витрати на транспортування імпорتنих товарів	грн	1 000
Мито	%	20
Виручка від реалізації імпорتنих товарів в Україні з ПДВ	грн	16 800

Курс НБУ – 40 грн за 1 долар.

Необхідно:

1. Нарахувати суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету, до перевірки.
2. Заповнити податкову декларацію з ПДВ.
3. Визначити термін подання податкової декларації з ПДВ, а також види і суму штрафних санкцій за умов, що декларацію було подано платником на 1 день пізніше встановленого строку.
4. Визначити суму ПДВ в результаті проведення планової виїзної перевірки.
5. Скласти фрагмент акта документальної перевірки ПДВ.
6. Застосувати відповідні штрафні санкції за результатами перевірки (розрахунок у додатку до акта).
7. Заповнити необхідні форми податкового повідомлення-рішення.

? Контрольні запитання

1. Яка послідовність проведення камеральної перевірки ПДВ?
2. Назвіть порядок проведення документальної перевірки ПДВ.
3. Яка частота проведення документальної перевірки ПДВ.
4. Які причини визначені для бюджетного відшкодування ПДВ?
5. Чи має право платник не погодитись на позапланову перевірку ПДВ?
6. Які обов'язкові реквізити має містити податкова накладна з ПДВ?
7. Які особливості оформлення імпорту підакцизних товарів?
8. Назвіть послідовність проведення документальної перевірки акцизного податку.
9. Назвіть порядок визначення товарної позиції при проходженні мита.
10. Що є датою виникнення податкового зобов'язання з акцизного податку?

ТЕСТИ

1. Датою виникнення податкових зобов'язань під час здійснення операцій із ввезення (імпортування) товарів є:

- а) дата перерахування коштів постачальнику в оплату товарів, які підлягають ввезенню на митну територію України;
- б) дата оформлення ввізної митної декларації із зазначенням у ній суми податку, що підлягає сплаті;
- в) дата реалізації товарів, що імпортовані, на митній території України;
- г) податкові зобов'язання не виникають.

2. Документом, що підтверджує право платника податку на податковий кредит із ПДВ є:

- а) реєстр виданих податкових накладних;
- б) видаткова накладна;
- в) податкова накладна;

г) декларація з ПДВ.

3. Як оформляються наслідки камеральної перевірки декларації з ПДВ?

- а) довідкою;
- б) актом;
- в) робиться відмітка перевіряючим у податковій декларації платника;
- г) звітом.

4. Документальна позапланова перевірка проводиться якщо платником податку подано податкову декларацію про відшкодування з бюджету ПДВ у розмірі більше ніж:

- а) 20 тис. грн;
- б) 50 тис. грн;
- в) 100 тис. грн;
- г) 200 тис. грн.

5. При відсутності з вини платника реєстрації акцизних складів у системі електронного адміністрування накладається штраф у розмірі штраф 1 мільйон гривень.

- а) 50 тис. грн;
- б) 100 тис. грн;
- в) 500 тис. грн;
- г) 1 млн. грн.

6. У разі застосування до товарів, що були ввезені із-за меж митного контролю України, податкових пільг, що надаються за умови цільового використання таких товарів, платник має скласти звіти про напрямки їх використання та надавати їх:

- а) митним органам;
- б) податковим органам;
- в) митним та податковим органам;
- г) органам місцевого самоврядування.

ТЕМА 6. КОНТРОЛЬНА РОБОТА ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ ПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Мета: набути уявлення про сутність податкового контролю податку на прибуток та податку з доходів фізичних осіб; засвоїти методику проведення камеральних та документальних перевірок прямих податків.

Питання для обговорення

1. Документальна перевірка достовірності сплати податку на прибуток.

2. Перевірка достовірності відображення в обліку доходів.
3. Перевірка достовірності відображення в обліку витрат.
4. Документальна перевірка ПДФО.

✍ **Терміни та поняття:** Податок на прибуток, доходи, витрати, прибуток до оподаткування, чистий прибуток, склад витрат, склад доходів, податковий період, резидент, нерезидент, податок з доходів фізичних осіб, податковий агент, річний оподатковуваний дохід, декларація, податкові різниці.

Методичні рекомендації до вивчення теми

✎ У ході опрацювання *першого питання* необхідно врахувати, що одним з основних питань податкового контролю є перевірка правильності обчислення і повноти сплати податку на прибуток. Під час проведення перевірки має місце перевірка правильності оформлення декларації про прибуток підприємства. Дані, наведені в декларації, повинні підтверджуватися первинними документами, даними бухгалтерського обліку і відповідати обліку у фінансовій та податковій звітності. Вірогідність даних підтверджується підписами керівників підприємства і головного бухгалтера, а за відсутності на підприємстві бухгалтерської служби – фахівця, що веде облік, і завіряється печаткою. Необхідно враховувати, що податкова декларація надається платником незалежно від того, чи виникло у звітному періоді в платника податкове зобов'язання чи ні, тобто незалежно від стану фінансово-господарської діяльності платника податків. При визначенні фінансових результатів від здійснення товарообмінних операцій, пов'язаних із зовнішньоекономічною діяльністю, посадовою особою податкової служби враховується позитивна чи негативна різниця результатів перерахування дебіторської і кредиторської заборгованості в іноземній валюті. Під час проведення перевірки виявляється правомірність відображення прибутку чи збитку від продажу цінних паперів. Інспектор перевіряє повноту відображення операцій у бухгалтерському обліку, уточнює повноту наданої інформації в обліку.

✎ У *другому питанні* необхідно звернути увагу на те, що доходом з джерелом походження з України є будь-який дохід, отриманий резидентами або нерезидентами, у тому числі від будь-яких видів їх діяльності на території України (включаючи виплату (нарахування) винагороди іноземними роботодавцями), її континентальному шельфі, у виключній (морській) економічній зоні. А доходом, отриманим з джерел за межами України є будь-який дохід, отриманий резидентами, у тому числі від будь-яких видів їх діяльності за межами митної території України, включаючи проценти, дивіденди, роялті та будь-які інші, від надання резидентам в оренду (користування) майна, розташованого за межами України. До доходів, які підприємство одержало за звітний період, згідно з п. 7 П(С)БО 15 відносять: дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи. види пасивних доходів, спадщину, подарунки,

виграші, призи, доходи від виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими та трудовими договорами

✦ При опрацюванні *третього питання* необхідно враховувати, що витрати в бухгалтерському обліку класифікують за такими групами: собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг); адміністративні витрати; витрати на збут; інші операційні витрати; фінансові витрати; інші витрати. Платники податку, дохід (прибуток) яких повністю та/або частково звільнено від оподаткування цим податком ведуть окремий облік доходу (прибутку), який звільняється від оподаткування. При цьому: до складу витрат таких платників податку, пов'язаних з отриманням доходу (прибутку), що не звільняється від оподаткування, не включаються витрати, пов'язані з отриманням такого звільненого доходу (прибутку); сума амортизаційних відрахувань, нарахованих на основні засоби, що використовуються для отримання такого звільненого доходу (прибутку), не враховується у витратах, пов'язаних з отриманням доходу (прибутку), що не звільняється від оподаткування.

✦ *Четверте питання* передбачає ознайомлення з документальною перевіркою ПДФО. Контроль за правильністю та своєчасністю сплати податку здійснює орган державної податкової служби за місцезнаходженням юридичної особи або її відокремленого підрозділу. Особою, відповідальною за нарахування, утримання та сплату (перерахування) до бюджету податку з інших доходів, є: податковий агент – для оподатковуваних доходів з джерела їх походження в Україні; платник податку – для іноземних доходів та доходів, джерело виплати яких належить особам, звільненим від обов'язків нарахування, утримання або сплати (перерахування) податку до бюджету. Якщо окремі види оподатковуваних доходів (прибутків) не підлягають оподаткуванню під час їх нарахування чи виплати, але не є звільненими від оподаткування, платник податку зобов'язаний самостійно включити суму таких доходів до загального річного оподаткованого доходу податку та подати річну декларацію з цього податку. Якщо оподатковуваний дохід надається у негрошовій формі чи виплачується готівкою з каси податкового агента, податок сплачується (перераховується) до бюджету протягом банківського дня, що настає за днем такого нарахування (виплати, надання).

✍ Практичні завдання

Завдання 1. Перевірка декларації з податку на прибуток.

Встановити правильність відображення вказаних доходів у декларації (табл.6.1).

У разі виявлення порушень визначити їх вплив на стан розрахунків із бюджетом.

Застосувати відповідні штрафні санкції за результатами перевірки.

Вказати, які дії застосовує податковий орган, якщо платник податків не погоджується на визначену суму податкового боргу та подав у встановлені строки скаргу.

Таблиця 6.1 – Доходи підприємства за звітний період характеризуються такими даними:

№	Показник	Сума, грн без ПДВ
1	Відвантажена готова продукція	18 500
2	Отримана попередня оплата від покупця за товари, які відвантажені в попередньому звітному періоді	2 400
3	Отримані відсотки за депозитним договором	700
4	Отримана попередня оплата від покупців	26 325
5	Отримана попередня оплата від приватного підприємця, який є платником єдиного податку	1 990
6	Виявлені надлишки матеріальних цінностей за результатами інвентаризації	300
7	Отримані дивіденди від нерезидента	5 000
8	Реалізована продукція, оплата якої була здійснена в попередньому звітному періоді	13 700
9	Безкоштовно отримані меблі для офісу	1 430
10	Реалізована продукція за готівку через касу підприємства	1 855
11	Емісійний дохід	2 960
12	Отримана міжнародна технічна допомога	10 000
	Усього дохід	85 160

Завдання 2. Документальна перевірка податку на прибуток

У результаті планової перевірки ТОВ «Арагорн» з питань достовірності обчислення, повноти і своєчасності сплати в бюджет податку на прибуток за I квартал 20XX р., яка проведена 20.12.20XX, встановлено наступне (без ПДВ):

Таблиця 6.2 – Показники господарської діяльності ТОВ «Арагорн»

№	Показник	За даними:	
		ТОВ «Арагорн», грн	документальної перевірки, грн
1	Доходи:		
	• доходи від реалізації продукції	38 700	46 200
	• доходи від спільної діяльності	—	1 200
	• безповоротна фінансова допомога	1 000	?
	• доходи минулих років, виявлені в звітному періоді	—	3 500
	• емісійний дохід	500	?
	• доходи від здійснення операцій лізингу	2 350	?
	• отримані штрафи за рішенням суду	740	?
2	Витрати:		
	• витрати на придбання сировини	35 640	29 860
	• витрати на проведення свят для працівників	2 000	?
	• оплата вартості сировини, яка ще не отримана	8 760	?
	• витрати на оплату праці	5 300	4 300
	• відрахування на соціальні заходи	2 100	1 770
	• витрати, не підтверджені документами	600	?
	• витрати, не враховані в минулих періодах у зв'язку з допущенням помилок та виявлених у звітному періоді	—	850
	• витрати на зберігання продукції	3 410	?
3	Амортизаційні відрахування	4 860	5 500

Необхідно:

1. Визначити податок на прибуток.
2. Провести перевірку достовірності обчислення податку на прибуток за даними планової виїзної перевірки.
3. Застосувати відповідні штрафні санкції за результатами перевірки.
4. Вказати, які дії застосовує податковий орган, якщо платник податків не погоджується на визначену суму податкового боргу та подав у встановлені строки скаргу.

? Контрольні запитання

1. Що є об'єктом оподаткування податком на прибуток у платника резидента.
2. На які групи поділяються доходи та витрати платника податку на прибуток?
3. Назвіть методи нарахування амортизації основних засобів і необоротних активів.
4. Хто з платників сплачує авансові внески з податку на прибуток?
5. Назвіть платників ПДФО.
6. У чому різниця між об'єктом оподаткування платника ПДФО резидента та нерезидента?
7. Які доходи включаються у загальний місячний оподатковуваний дохід платника ПДФО?
8. Які існують обмеження права платника ПДФО на одержання податкової знижки?
9. Які категорії громадян користуються пільгами з ПДФО?
10. Які особливості обліку основних засобів і амортизації визначені у Податковому Кодексі України?

ТЕСТИ

1. До доходів від операційної діяльності підприємств відносяться:

- а) доходи від операцій оренди/лізингу;
- б) дохід банківських установ;
- в) суми неустойки (штрафу та/або пені), фактично отримані за рішенням сторін договору або відповідних державних органів, суду;
- г) дохід від реалізації товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

2. До загального місячного оподаткованого доходу платника ПДФО включається:

- а) дохід у вигляді дивідендів, вигащів, призів, процентів (крім процентів у сумі, що перевищує в рік сімнадцять прожиткових мінімумів для працездатної особи;
- б) сума єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування платника податку, що вносяться за рахунок його роботодавця;

- в) аліменти, що виплачуються платнику податку згідно з рішенням суду або за добровільним рішенням сторін;
- г) дохід від надання майна в лізинг, оренду або суборенду

3. До загального місячного оподатковуваного доходу платника ПДФО не включається:

- а) сума державних житлових та інших субсидій або дотацій;
- б) суми винагород, нарахованих платнику податку за цивільно-правовим договором;
- в) доходи у вигляді заробітної плати;
- г) кошти або майно (нематеріальні активи), отримані платником податку як хабар

4. Витрати, які на даний момент не включаються до складу податкової знижки платника ПДФО:

- а) сума коштів, сплачених на користь закладів освіти для компенсації вартості здобуття вищої освіти дружини платника податку;
- б) сума коштів, сплачених на користь закладів охорони здоров'я для компенсації вартості платних послуг з лікування платника;
- в) сума витрат на сплату страхових платежів за договорами довгострокового страхування життя;
- г) частина суми процентів, сплачених за користування іпотечним житловим кредитом

5. Об'єкт оподаткування податком на прибуток розраховується за формулою:

- а) $\text{ФР} = \text{Д} + \text{В} \pm \text{різниці}$;
- б) $\text{ФР} = \text{Д} - \text{В} \pm \text{різниці}$;
- в) $\text{ФР} = \text{Д} - \text{В} - \text{різниці}$;
- г) $\text{ФР} = \text{Д} - \text{В} + \text{різниці}$

де ФР – фінансовий результат підприємства до оподаткування

Д – сума доходів звітного податкового періоду

В – сума витрат звітного податкового періоду

6. Звільняється від оподаткування прибуток:

- а) нерезидентів;
- б) отриманий від не основної діяльності підприємств;
- в) підприємств та організацій, які засновані громадськими організаціями інвалідів, та є їх повною власністю, якщо кількість осіб з інвалідністю, які мають основне місце роботи, становить не менш як 50% середньооблікової чисельності штатних працівників, а фонд оплати праці таких осіб становить не менш як 25% суми загальних витрат на оплату праці;
- г) отриманий від основної діяльності підприємств легкої промисловості.

7. Дата виникнення доходів і витрат підприємства визначається за:

- а) методом нарахувань;
- б) касовим методом;
- в) методом першої події;
- г) немає правильної відповіді.

8. Платниками податку на прибуток-резидентами є:

- а) дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва інших держав і міжнародних організацій в Україні;
- б) юридичні особи та їх відокремлені особи, які утворені та провадять свою діяльність відповідно до законодавства України з місцезнаходженням як на її території, так і за її межами;
- в) дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва України за кордоном, які мають дипломатичні привілеї та імунітет;
- г) немає правильної відповіді.

ТЕМА 7. КОНТРОЛЬ ЗА ПРАВИЛЬНІСТЮ СПРАВЛЯННЯ ІНШИХ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ

Мета: набути уявлення про сутність податкового контролю єдиного податку, земельного податку, рентної плати за спеціальне використання води, екологічного податку; засвоїти методику проведення камеральних та документальних перевірок інших податкових платежів.

Питання для обговорення

1. Документальна перевірка достовірності сплати єдиного податку.
2. Перевірка достовірності сплати земельного податку.
3. Перевірка достовірності сплати рентної плати за спеціальне використання води.
4. Перевірка достовірності сплати екологічного податку.

Ключові терміни та поняття: перевірка, єдиний податок, Книга обліку доходів і витрат, фізичні особи – підприємці, земельний податок, рентна плата за спеціальне використання води, екологічний податок, ліміт використання води, забруднюючі речовини, ліміти розміщення відходів, пеня, штрафні санкції.

Методичні рекомендації до вивчення теми

У ході опрацювання *першого питання* необхідно врахувати, що правильність нарахування єдиного податку суб'єктами малого підприємництва залежить від таких факторів: достовірність бази оподаткування; правильність застосування ставки єдиного податку; відсутність арифметичних помилок. У

ході перевірки встановлюється достовірність об'єкта нарахування єдиного податку. Для цього використовується книга обліку продажу товарів (робіт, послуг), Книга обліку придбання товарів (робіт, послуг), Книга обліку доходів і витрат, первинні документи. Податковому інспектору необхідно впевнитися, що усі записи здійснюються в Книзі у хронологічній послідовності і підтверджені первинними документами. В разі втрати Книги обліку доходів і витрат потрібно відразу звертатися до органів внутрішніх справ і до органу податкової служби із заявою про втрату. При цьому підприємець – платник єдиного податку повинен придбати нову Книгу та зареєструвати її у ДПІ. Донарахування суми ПДФО для підприємця в зв'язку з переходом на загальну систему оподаткування або в випадку виявлення порушення в зв'язку з не оформленням на роботу працівника та донарахування заробітної плати останньому, призводить до зобов'язань по Єдиному соціальному внеску. У випадку донарахування заробітної плати співробітнику контролюючими органами, передбачається відповідальність за неподання звітності визначеної ст. 120 ПКУ та штраф.

❖ При опрацюванні *другого питання* необхідно врахувати, що документальні перевірки розрахунків по земельному податку здійснюються у відповідності з річним планом і квартальними графіками перевірок. В ході документальної перевірки встановлюються площі земельних ділянок. Підлягають перевірці правильність застосування ставок податку в залежності від цільового призначення наданих юридичній особі земель та їх розташування. Правильність розрахунків земельної податку перевіряється за Державним актом на право власності на землю, довічно наслідуюваного володіння, безстрокового (постійного) користування землею, а також за свідоцтвом про право власності на землю або свідоцтвом про безстроковому (постійному) володінні землею. В ході камеральної перевірки з'ясовується, чи правильно показана площа земельних ділянок у порівнянні з розрахунками минулого року, чи вірно застосовані ставки, чи правильно зроблені платежі до сплати і розподілені нараховані суми за термінами сплати. Перевіряючий перевіряє чи прикладені до розрахунків необхідні довідки та таблиці. Перевірка завершується складанням акта, в якому вказуються всі виявлені порушення.

❖ Вивчаючи *третє питання*, необхідно засвоїти, що на спеціальне використання водних ресурсів встановлюються ліміти, які визначаються у дозволах на поставку води. У межах встановленого ліміту рентна плата за спеціальне використання водних ресурсів відноситься на витрати платника податку на прибуток, а за понадлімітне використання він сплачується з прибутку, що залишається у розпорядженні водокористувача. Для перевірки рядка «Нарахована сума рентна плата за спеціальне використання водних ресурсів у межах ліміту з початку року» форми податкової звітності «Декларації з рентної плати за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики» необхідно перевірити кредитові обороти рахунка 642 за рахунком другого порядку «Рентна плата за спеціальне використання водних ресурсів» у кореспонденції з рахунками 91, 92, 93 або 23 у залежно від обраної облікової політики

підприємства у частині нарахованої рентної плати за спеціальне використання водних ресурсів у межах ліміту. Перевірка показника «Нарахована сума рентної плати за спеціальне використання водних ресурсів понад ліміт з початку року» форми «Декларації з рентної плати за спеціальне використання водних ресурсів» проводиться аналогічно до зазначеного, тобто до перевірки залучають дані синтетичного і аналітичного обліку: журнал 3 розділ. II ряд. 5. 14–16 (гр. 9) за кредитовим оборотом рахунка 642 за рахунком другого порядку «Рентна плата за спеціальне використання водних ресурсів» у кореспонденції з рахунками 91, 92, 93, 23 залежно від обраної облікової політики у частині нарахованої рентної плати за спеціальне використання водних ресурсів понад ліміт; відомість 3.6 аналітичного обліку розрахунків з бюджетом ряд. 2 (гр. 16 – 18) у частині нарахованої суми рентної плати за спеціальне використання водних ресурсів понад ліміт.

У п'ятому питанні необхідно звернути увагу на те, що суми екологічного податку, який справляється за викиди стаціонарними джерелами забруднення та скиди, а також за розміщення відходів, обчислюється, виходячи з фактичних обсягів, скидів і розміщення платниками самостійно на підставі затверджених лімітів (щодо скидів і розміщення відходів), нормативів податку та визначених за місцем знаходження цих джерел коефіцієнтів коригування. Ліміти розміщення відходів визначаються у порядку, встановленому КМУ. За понадлімітні обсяги скидів забруднюючих речовин та розміщення відходів податок обчислюється і сплачується в п'ятикратному розмірі. У разі відсутності у платників податку затверджених у встановленому порядку лімітів скидів і розміщення відходів податок справляється як за понадлімітні скиди та розміщення відходів відповідно до їх обсягів. Платники несуть відповідальність за правильність обчислення, повноту, та своєчасність сплати податку, а також за правильність складання і своєчасність подання Декларації органам державної фіскальної служби та органам Міністерства природи згідно з законодавством.

Практичні завдання

Завдання 1. Перевірка декларації з Єдиного податку.

Перевірити суму сплати Єдиного податку юридичної особи.

Підприємство «Альфа» платник Єдиного податку за ставкою 5% придбало товар загальною сумою 2350 грн в т.ч. ПДВ та реалізувало цей товар отримавши виручку від реалізації у сумі 2410 грн в т.ч. ПДВ. При цьому підприємство платник Єдиного податку сплатило ПДВ у сумі 10 грн. Підприємство розрахувало суму Єдиного податку у розмірі 100 грн 42 коп.

Завдання 2. Документальна перевірка ПДВ та єдиного податку.

ТОВ «Крок» є платником єдиного податку за ставкою 5%. У березні 20XX р. підприємством були здійснені такі господарські операції:

- придбана сировина від ТОВ «Ліга» на суму 1500 грн без ПДВ (оплата здійснена у квітні місяці);
- придбані матеріали на виробництво від ТОВ «Галактика» на суму

1200 грн з ПДВ (оплата здійснена в січні місяці);

- придбано виробниче обладнання на суму 4200 грн з ПДВ (оплата здійснена в березні місяці);

- придбані товари від приватного підприємця, який не є платником ПДВ, на суму 600 грн (оплата здійснена в березні місяці);

- передані сировина зі складу на виробництво на суму 5000 грн;

- відвантажена готова продукція ТОВ «Альфа» на суму 1200 грн з ПДВ (оплата одержана в травні місяці);

- відвантажена готова продукція ВАТ «Глобус» на суму 6000 грн з ПДВ (оплата одержана в березні місяці);

- реалізовані товари спеціального призначення для інвалідів за переліком, встановленим Кабінетом Міністрів України на суму 1400 грн (оплата одержана в березні місяці);

- перераховані кошти ТОВ «Каліпсо» за товари, які ще не отримані, в сумі 3000 грн з ПДВ;

- одержана попередня оплата від ПП «Оріон» в сумі 5400 грн з ПДВ.

Сума ПДВ, визначена платником у розмірі 600 грн, сплачена до бюджету 25.05.20XX. Сума єдиного податку, визначена платником – 268 грн, сплачена до бюджету 20.04.20XX.

Планова виїзна перевірка ТОВ «Крок» була проведена 24.06.20XX.

Перевірити правильність нарахування і своєчасність сплати ПДВ та єдиного податку, а також застосувати відповідні штрафні санкції в разі порушення податкового законодавства.

Завдання 3. Документальна перевірка екологічного податку.

Протягом III кварталу 20XX р. підприємство здійснювало викиди і скиди забруднюючих речовин:

- викиди стаціонарними джерелами забруднення: тверді речовини 1,1 т;

- викиди пересувними джерелами забруднення: спирт н-бутиловий 48,5 т;

- скиди у водні об'єкти: фосфати – 3,5 т (ліміт – 3 т).

За даними податкової звітності підприємством нарахований екологічний податок – 2000,95 грн (повністю віднесений на витрати).

Перевірити достовірність визначення.

Завдання 4. Документальна перевірка земельного податку.

Підприємство займає загальну площу земельної ділянки 3,6 тис. м², зокрема частину площі земельної ділянки, що перевищує норми відведення, у розмірі 1 тис. м². Крім того, підприємство займає земельну ділянку, надану в постійне користування з метою промислового використання площею 2 тис. м за межами населеного пункту. Плату за землю підприємство начислило в сумі 1354,55 грн. Перевірити правильність визначення цієї суми, якщо грошова оцінка земельної ділянки населеного пункту становить 4500 грн за 1 га, а грошова оцінка ріллі по області – 7000 грн за 1 га.

Завдання 5. Документальна перевірка рентної плати за спеціальне використання води.

ВАТ «Металоконструкція», розташоване в басейні річки Дніпро, у своїй діяльності використовує водні ресурси загальнодержавного значення із змішаного джерела. Установлений ліміт забору води становить поверхневих вод 7500 л, підземних 1500 л.

Згідно з даними первинного обліку до змішаного джерела водопостачання забрано 11000 л води, з них 25 % – з артезіанської свердловини. Норматив рентної плати за спеціальне водокористування в частині використання поверхневих вод р. Дніпро на південь від міста – 11,50 грн/л, в частині використання підземних вод області – 16,94 грн/л³. У разі перевищення 5 кратний розмір.

Рентна плата за спеціальне використання водних ресурсів нарахований у сумі 12443,4 грн. Перевірити правильність обчислення рентної плати за спеціальне використання водних ресурсів.

? Контрольні запитання

1. Назвіть групи платників єдиного податку.
2. Назвіть ставки єдиного податку, їх види та особливостей.
3. Назвіть порядок нарахування та строки сплати єдиного податку.
4. В рахунок яких податків і зборів сплачується єдиний податок?
5. Які відомості про платника єдиного податку вносяться до реєстру?
6. В чому полягають особливості механізму розрахунку земельного податку?
7. Хто є платниками екологічного податку?
8. Які існують види джерел забруднення навколишнього природного середовища?
9. Вкажіть порядок обчислення екологічного податку для різних джерел забруднення.
10. За які води не справляється збір за спеціальне використання води?

ТЕСТИ

1. Земельні ділянки, які не підлягають оподаткуванню земельним податком:

- а) дослідні господарства науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ;
- б) дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України незалежно від їх підпорядкованості, у тому числі дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій;
- в) санаторно-курортні та оздоровчі заклади громадських організацій інвалідів, реабілітаційні установи громадських організацій інвалідів;
- г) земельні ділянки державних сортовипробувальних станцій і

сортодільниць, які використовуються для випробування сортів сільськогосподарських культур.

2. Базовим податковим (звітним) періодом для плати за землю є:

- а) календарний рік;
- б) календарний місяць;
- в) календарний квартал;
- г) півріччя.

3. Строк сплати земельного податку для юридичних осіб:

- а) щомісяця протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця;
- б) щомісяця протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця;
- в) щомісяця протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця;
- г) щомісяця протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця.

4. Збір за спеціальне використання води не справляється за:

- а) використання води водних об'єктів;
- б) використання води, отриманої від інших водокористувачів;
- в) використання води без її вилучення з водних об'єктів для потреб гідроенергетики і водного транспорту;
- г) використання води для протипожежних потреб.

5. Існують наступні види джерел забруднення навколишнього природного середовища:

- а) стаціонарні та пересувні джерела забруднення;
- б) водні джерела забруднення;
- в) лісові джерела забруднення;
- г) ядерні джерела забруднення

6. Базовим податковим періодом для екологічного податку є:

- а) календарний рік;
- б) календарний місяць;
- в) календарний квартал;
- г) півріччя.

7. Суб'єкти господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на:

- а) 2 групи;
- б) 4 групи;
- в) 5 груп;
- г) 6 груп

8. Платники єдиного податку повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари в:

- а) готівковій формі;
- б) безготівковій формі;
- в) готівковій та безготівковій формі;
- г) в готівковій та бартерній формах.

9. Платники єдиного податку звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з таких податків і зборів:

- а) екологічного податку;
- б) податку на прибуток підприємств;
- в) туристичного збору;
- г) збору за першу реєстрацію транспортного засобу

10. Платник єдиного податку функції податкового агента:

- а) виконує;
- б) не має права виконувати;
- в) виконує лише одноразово;
- г) виконує у випадку нарахування доходів на користь фізичної особи, що перебуває з ним у трудових відносинах.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

Питання для самостійного опрацювання

1. Нормативно-законодавча база щодо здійснення податкового контролю.
2. Контролюючі органи України та їх повноваження.
3. Сутність податкового контролю.
4. Суб'єкт і об'єкт податкового контролю.

Завдання для самостійної роботи

1. Сформууйте схему системи податкового контролю в Україні – форма представлення обирається студентом самостійно.

2. Охарактеризуйте законодавчі акти та нормативні документи, що визначають основні шляхи податкової політики України на поточний рік.

Проведіть аналіз вказаних документів за наступними напрямками:

- відображення основних концепцій на сучасному етапі розвитку податкової політики;
- відповідність положень визначених документів один одному та загальним нормативним актам;
- відображення актуальних податкових проблем, не розглянутих в даних нормативних актах.

3. Побудуйте структуру податкових органів в Запорізької області – форма представлення обирається студентом самостійно.

4. Охарактеризуйте загально-правові (конституційні) принципи організації податкового контролю.

5. Охарактеризуйте основні завдання проведення податкового контролю специфічні принципи його організації.

6. Підготуйте есе на одну із запропонованих тем:

- історія становлення податкового контролю в Україні;
- становлення та розвиток податкової служби в Україні;
- податкові служби в розвинених країнах світу;
- формування стратегії розвитку податкового контролю;
- класифікація податкового контролю;
- міжнародний досвід організації податкового контролю;
- актуальні питання вдосконалення податкового контролю в Україні;
- менеджмент кадрового забезпечення податкових органів;
- організація діловодства в роботі податкового інспектора;
- формування системи податкового контролю в Україні.

ТЕМА 2. ОБЛІК ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

Питання для самостійного опрацювання

1. Організація обліку платників податків в органах ДФС.
2. Облікова справа платника податків та порядок її формування.
3. Облік платників податків – юридичних осіб.
4. Організація роботи податкових органів при реєстрації фізичних осіб у ДРФО.

Завдання для самостійної роботи

1. Сформууйте схему взяття на облік суб'єкта підприємницької діяльності у податкових органах (форма представлення обирається самостійно, проте, для більшої наочності рекомендується використовувати графічний спосіб подання інформації).
2. Визначте порядок зняття з обліку підприємства – платника податків, у разі прийняття власником рішення про ліквідацію підприємства. Сформувати перелік документів для зняття з обліку як платника податків та строки їх подання.
3. Ознайомтесь з формою та структурою зворотного боку облікової картки платників податків.
4. Вкажіть підстави для поставлення на облік (внесення змін, перереєстрації) відокремленого підрозділу іноземної компанії, організації, зокрема постійного представництва нерезидента.
5. Охарактеризуйте випадки, відповідно до яких здійснюється внесення до Державного реєстру запису про припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця чи незалежної професійної діяльності фізичної особи. Наведіть кілька прикладів.
6. Зазначте умови, за яких орган державної податкової служби відмовляє в розгляді документів, поданих для взяття на облік особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність.
7. Охарактеризуйте інформацію, яка подається для обліку платників податків органами державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та іншими органами.
8. Окресліть порядок та підстави взяття на облік фізичних осіб – підприємців в органах ДПС.
9. Підготуйте есе на одну із запропонованих тем:
 - облік великих платників податків в органах ДПС;
 - облік платників окремих податків в органах ДПС;
 - організація розшуку суб'єктів господарювання, які ухиляються від обліку та сплати податків;
 - облік неприбуткових організацій та установ;
 - особливості обліку постійних представництв нерезидентів в Україні як платників податку на прибуток.

ТЕМА 3. СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК

Питання для самостійного опрацювання

1. Види податкових.
2. Умови допуску посадових осіб органів Державної податкової служби до перевірки.
3. Права платників податків під час перевірки.
4. Права посадових осіб Державної податкової служби під перевірки.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацюйте літературні джерела на предмет визначення поняття «податкова перевірка» та «ревізія». Охарактеризувати спільні риси та відмінності.

Таблиця 3.1 – Порівняльна характеристики «податкової перевірки» та «ревізії»

Характеристика		Податкова перевірка (так «+»/ ні «-»)	Ревізія (так «+»/ ні «-»)
Спільні риси			
			
Відмінності			
			

2. Побудуйте схему взаємодії державної податкової служби України з іншими державними органами.

Таблиця 3.1 – Запити державної податкової служби України до інших державних органів

Назва державного органу	Інформація, що запитується

3. Охарактеризуйте вимоги, які висуваються до документів на проведення податкової перевірки, зокрема:

- направлення;
- наказ;
- посвідчення.

4. Підготуйте есе на одну із запропонованих тем:

- порядок відбору до плану-графіка платників податків – юридичних осіб, фінансових установ, постійних представництв та представництв нерезидентів;
- перенесення або зупинення перевірки суб'єкта господарювання;
- планові перевірки поточного року: підстави та порядок проведення;

- регламентація здійснення податкового контролю в Україні;
- психологія поведінки платників податків.

ТЕМА 4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

Питання для самостійного опрацювання

1. Сутність податкового правопорушення та його види.
2. Штрафні санкції за порушення податкового законодавства.
3. Адміністративна відповідальність за податкові правопорушення.
4. Порядок нарахування пені.

Завдання для самостійної роботи

1. З'ясуйте, чи має місце факт порушення вимог ПКУ. Обчисліть величину штрафних санкцій та складіть податкове повідомлення – рішення.

Під час камеральної перевірки виявлено наступну господарську ситуацію. Підприємство, яке є платником податку на прибуток на загальних підставах, у II кварталі поточного року призупинило свою діяльність. З цієї причини воно не надало до податкових органів Податкову декларацію з податку на прибуток за відповідний період. З'ясувати чи має місце факт порушення вимог ПКУ. Обчислити величину штрафних санкцій та скласти податкове повідомлення-рішення.

2. З'ясуйте, чи має місце факт порушення вимог ПКУ. Обчисліть величину штрафних санкцій та складіть податкове повідомлення – рішення.

На підприємстві під час проведення документальної виїзної перевірки податковим ревизором – інспектором виявлено наступну господарську ситуацію. Підприємство займається оптовою та роздрібною торгівлею продуктами харчування. В звітному місяці для роздрібної торгівлі було отримано продукції на загальну суму 16000 грн разом з ПДВ, в тому числі на суму 6000 грн у фізичних осіб, що не є платниками ПДВ (всі інші постачальники є платниками ПДВ). Вся продукція була реалізована на загальну суму 20000 грн разом з ПДВ, у т.ч. і та, яка була придбана у фізичних осіб-неплатників ПДВ – на суму 7000,00 грн. До складу податкового зобов'язання з ПДВ звітного місяця підприємство включило суму у розмірі 2166,67 грн.

3. Опрацюйте статистичну інформацію щодо розмірів нарахованих штрафних санкцій та пені працівниками органів ДПС за попередній звітний період (місяць, квартал, рік).

4. Розрахуйте штрафні санкції та складіть податкове повідомлення-рішення на підставі використання визначених даних. Податковий інспектор-ревизор під час камеральної перевірки ПП «А» на предмет своєчасної реєстрації податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних з'ясував наступне:

- податкова накладна № 2 від 15 січня поточного року на суму 2376,00 грн, у т.ч. ПДВ – 396,00 грн, зареєстрована 04 лютого поточного року;
- податкова накладна № 5 від 15 лютого поточного року на суму 1240,30 грн, у т.ч. ПДВ – 206,72 грн, зареєстрована 05 березня поточного року;
- податкова накладна № 13 від 16 травня поточного року на суму 1540,22 грн, у т.ч. ПДВ – 256,70 грн, зареєстрована 06 червня поточного року.

Встановити, чи має місце факт порушення Податкового кодексу України, і визначити наслідки.

5. Підготуйте есе на одну із запропонованих тем:

- порядок надсилання контролюючими податкових повідомлень-рішень платникам податків органами;
- юридична відповідальність за податкові правопорушення;
- роль штрафних санкцій у забезпеченні виконання податкового зобов'язання;
- додержання податкового законодавства як необхідна умова фінансового розвитку держави;
- процедура оскарження рішення податкового повідомлення.

ТЕМА 5. КОНТРОЛЬНА РОБОТА ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Питання для самостійного опрацювання

1. Порядок здійснення митного контролю й митного оформлення товарів із застосуванням вантажної митної декларації.
2. Камеральна та документальна перевірка ПДВ.
3. Камеральна та документальна перевірка акцизного податку.
4. Зустрічні перевірки та порядок їх здійснення.

Завдання для самостійної роботи

1. З'ясуйте, чи має місце факт порушення вимог ПКУ та складіть фрагмент Акту податкової перевірки. Під час документальної перевірки на підприємстві податковим ревизором-інспектором виявлено наступну господарську ситуацію. Підприємство у січні поточного року прийняло рішення про анулювання реєстрації платником податку на додану вартість. За січень підприємство надало до контролюючих органів Податкову декларацію з ПДВ з позитивним значенням, яке воно сплатило у визначені законодавством строки. У подальших місяцях підприємство жодних оплат ПДВ до бюджету не проводило. Під час перевірки податковим ревизором-інспектором з'ясовано, що станом на 01 лютого поточного року в обліку підприємства рахуються залишки товарних запасів, які сформувались ще тоді, коли дане підприємство було платником ПДВ на загальну суму 12580,80 грн. Вартість таких товарних запасів

за звичайними цінами становить 15000 грн.

2. З'ясуйте, чи має місце факт порушення вимог ПКУ та складіть фрагмент Акту податкової перевірки. Під час документальної перевірки на підприємстві податковим ревизором-інспектором виявлено наступну господарську ситуацію. Підприємство у лютому поточного року отримало на поточний рахунок передоплату від покупця на суму 3980,23 грн, у т.ч. ПДВ. Відвантаження в рахунок даної передоплати було здійснено у липні цього ж року. Податкове зобов'язання з ПДВ від даної операції підприємство сформувало у липні поточного року.

3. З'ясуйте, чи має місце факт порушення вимог ПКУ та складіть фрагмент Акту податкової перевірки. Під час документальної перевірки на підприємстві податковим ревизором-інспектором виявлено наступну господарську ситуацію. У березні поточного року новостворене підприємство отримує від іншої юридичної особи основні засоби, як внесок до статутного фонду та отримує податкову накладну на суму 165000 грн, у т.ч. ПДВ – 27500 грн. У березні поточного року підприємство не встигає зареєструватись платником ПДВ, а тому не формує у березні податковий кредит з ПДВ у розмірі 27500 грн. Після реєстрації платником податку на додану вартість у травні поточного року підприємство відображає податковий кредит з ПДВ «із запізненням» на зазначену суму та включає його до Декларації з податку на додану вартість.

4. Перевірте правильність перерахунку до бюджету акцизного податку. Підприємство займається реалізацією тютюнових виробів. За результатами розрахунку акцизного податку за ставкою «одночасно» було отримано суму до сплати в бюджет 85000 грн. При цьому сума мінімального податкового зобов'язання склала 85500 грн. Підприємство сплатило до бюджету 85000 грн.

ТЕМА 6. КОНТРОЛЬНА РОБОТА ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ ПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Питання для самостійного опрацювання

1. Камеральна та документальна перевірка податку на прибуток.
2. Особливості позапланових перевірок податку на прибуток.
3. Камеральна та документальна перевірка ПДФО.
4. Особливості позапланових перевірок ПДФО.

Завдання для самостійної роботи

1. З'ясуйте, чи має місце факт порушення вимог ПКУ та складіть фрагмент Акту податкової перевірки.

Під час документальної перевірки податковим ревизором-інспектором виявлено наступну господарську ситуацію. Підприємство у березні поточного

року безоплатно отримало об'єкт основних засобів вартістю 6540 грн без ПДВ. Дана операція не знайшла свого відображення у Декларації з податку на прибуток за 1 квартал поточного року. З II кварталу поточного року підприємство почало нараховувати по ньому амортизацію, зменшуючи тим самим об'єкт оподаткування податком на прибуток кожного звітного кварталу на 327 грн (використовується прямолінійний метод нарахування амортизації з терміном корисного використання – 5 років).

2. Опрацюйте статистичні дані про кількість складених актів та довідок за результатами податкових перевірок працівниками органів ДПС, а також щодо кількості поданих платниками податків заперечень до акта документальної перевірки протягом останнього звітного періоду (місяць, квартал, рік).

3. Перевірте правильність розрахунку валових доходів в декларації на прибуток.

Підприємство «Мрія» за звітний період здійснило наступні операції:

- доходи від поставки товарів в т.ч. ПДВ – 569,1 тис. грн;
- доходи від повернення заборгованості на підставі визнання судом позову платника податків без ПДВ – 0,9 тис. грн;
- отримана безповоротна фінансова допомога від підприємства Х – 0,7 тис. грн;
- доходи від зміни курсу валют – 0,8 тис. грн;
- подано заяву в господарський суд про стягнення заборгованості за відвантажені товари на суму 18,2 тис. грн;
- дохід від продажу медикаментів, пільга з ПДВ – 20,0 тис. грн.

У декларації про прибуток підприємства за звітний період дохід підприємства був відображений у розмірі – 496,65 тис. грн.

ТЕМА 7. КОНТРОЛЬ ЗА ПРАВИЛЬНІСТЮ СПРАВЛЯННЯ ІНШИХ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ

Питання для самостійного опрацювання

1. Документальна перевірка обліку єдиного податку юридичних осіб.
2. Невійзна документальна перевірка податкової звітності з єдиного податку.
3. Особливості податкового контролю за справлянням місцевих податків та зборів.
4. Порядок проведення інвентаризації майна платника податків під час проведення документальних перевірок.
5. Порядок залучення спеціалістів для сприяння у здійсненні заходів податкового контролю.

Завдання для самостійної роботи

1. Узагальніть джерела інформації для проведення фактичної перевірки на предмет дотримання трудового законодавства.

Таблиця 7.1 – Джерела інформації для проведення фактичної перевірки на предмет дотримання трудового законодавства

Об'єкт перевірки	Документи кадрового обліку	Первинні документи	Звітність та інші документи

2. Узагальніть джерела інформації для проведення фактичної перевірки розрахункових операцій.

Таблиця 7.2 – Джерела інформації для проведення фактичної перевірки розрахункових операцій

Вид розрахункової операції	Первинні документи	Регістри аналітичного і синтетичного обліку	Звітність та інші документи

3. З'ясуйте, чи правомірно була застосована до підприємства штрафна санкція в розмірі 300 000 грн. При перевірці підприємства, яке здійснює оптову (включаючи імпорту і експорт) та роздрібну торгівлю алкогольними напоями і тютюновими виробами, було встановлено відсутність ліцензій. Вартість отриманої партії товарів становить 150 000 грн.

4. Перевірте правильність перерахунку до бюджету єдиного податку.

Підприємство «Альфа» платник єдиного податку за ставкою 3% придбало товар загальною сумою 92400 грн в т.ч. ПДВ та реалізувало цей товар отримавши виручку від реалізації у сумі 126930 грн в т.ч. ПДВ. Підприємство розраховувало суму єдиного податку у розмірі 3173 грн.

? ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ТА АКТУАЛІЗАЦІЇ ЗНАНЬ

1. Сутність поняття «податковий контроль».
2. Місце податкових перевірок у системі податкового контролю.
3. Способи податкового контролю.
4. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності податкових органів.
5. Поняття податкової інформації.
6. Порядок надіслання запитів податковими органами платникам податків.
7. Порядок відповіді платників податків на запити, отримані від податкових органів.
8. Поняття податкових консультацій.
9. Методи податкового контролю.
10. Види податкових перевірок.
11. Документальна перевірка.
12. Камеральна перевірка.
13. Порядок проведення фактичної перевірки.
14. Умови допуску посадових осіб органів ДПС до перевірки.
15. Права платників податків під час перевірки.
16. Права посадових осіб ДПС під час перевірки.
17. Спостереження як метод податкового контролю.
18. Класифікація методичних прийомів податкового контролю.
19. Сутність процедур податкового контролю.
20. Класифікація процедур податкового контролю.
21. Достовірність об'єкта оподаткування.
22. Повнота та своєчасність перерахування до бюджету утриманих податків.
23. Оформлення акту перевірки.
24. Повнота та своєчасність подання податкових декларацій та розрахунків.
25. Дотримання вимог щодо порядку заповнення поданих документів.
26. Обліковий реєстр, його структура, порядок ведення.
27. Зарубіжний досвід порядку узагальнення результатів податкових перевірок.
28. Алгоритм оскарження результатів податкової перевірки.
29. Процедура внесення змін в акт податкової перевірки.
30. Проблемні питання щодо порядку документальних перевірок платників податків.
31. Організаційні аспекти проведення експертизи у процесі документальних перевірок
32. Порядок залучення спеціалістів для сприяння у здійсненні заходів податкового контролю.
33. Особливості проведення фактичної перевірки на предмет дотримання трудового законодавства.

- 34. Повторні фактичні перевірки.
- 35. Порядок оформлення результатів фактичних перевірок.
- 36. Строки для складання, підписання та реєстрації акта документальної перевірки.
- 37. Строк зберігання актів (довідок) та інших матеріалів документальних перевірок у контролюючих органах.
- 38. Процедура розгляду заперечень до акта документальної перевірки.
- 39. Податкове правопорушення.
- 40. Порядок нарахування пені.
- 41. Порядок призначення документальних перевірок.
- 42. Порядок призупинення та поновлення документальної перевірки.
- 43. Особливості проведення документальних перевірок з іншими контролюючими органами.
- 44. Порядок формування доказової бази у разі порушення податкового законодавства.
- 45. Способи та прийоми податкового контролю.
- 46. Підстави для проведення позапланових документальних перевірок.
- 47. Порядок подання декларації, наявність додатків та довідок.
- 48. Перевірка та контроль митних платежів.
- 49. Обліковий реєстр, його структура, порядок ведення.
- 50. Правильність відображення оподатковуваних операцій.

ТЕСТИ

1. За допомогою якої податкової функції здійснюється насичення доходної частини бюджету:

- а) регулюючої;
- б) стимулюючої;
- в) фіскальної;
- г) соціальної.

2. Реєстраційна частина облікової справи це:

- а) перелік документів поданих платником податків в органи державної податкової служби при взятті його на податковий облік;
- б) звітні документи, подані платником податків у період його діяльності;
- в) перелік документів бухгалтерської і податкової звітності;
- г) перелік конкретних пропозицій щодо усунення виявлених порушень і стягнення недорахованих сум.

3. Узгодженим податковим зобов'язанням визнається:

- а) податкове зобов'язання самостійно визначене платником податків у податковій декларації, вважається узгодженим з дня подання такої податкової декларації;
- б) податкове зобов'язання самостійно визначене платником податків у податковій декларації, вважається узгодженим з дня сплати такого податкового зобов'язання;
- в) податкове зобов'язання платника податків нараховане контролюючим органом;
- г) податкове зобов'язання самостійно визначене платником податків та/або нараховане контролюючим органом.

4. Контролюючий орган при отриманні скарги від платника податків зобов'язаний прийняти вмотивоване рішення та надіслати його на адресу такого платника податків:

- а) протягом 10 календарних днів від дня отримання;
- б) протягом 20 календарних днів від дня отримання;
- в) протягом 10 робочих днів від дня отримання;
- г) протягом 30 календарних днів від дня отримання.

5. На підставі бухгалтерської звітності, податкових декларацій (розрахунків) та інших документів і додатків, що подаються в податкову адміністрацію, здійснюється:

- а) документальна перевірка;
- б) тематична перевірка;
- в) камеральна перевірка;
- г) зустрічна перевірка.

6. Додатки до акту перевірки повинні підписуватись:

- а) посадовими особами ОДПС, які здійснили перевірку;
- б) посадовими особами підприємства;
- в) посадовими особами ОДПС, які здійснили перевірку і посадовими особами підприємства;
- г) посадовими особами ОДПС та керівником (власником) підприємства

7. Суми податкового зобов'язання за непрямыми методами визначаються:

- а) якщо платник має структурні підрозділи (філії, відділення);
- б) якщо платник має декілька рахунків в різних установах банків;
- в) у разі, якщо неможливо визначити суму податкових зобов'язань у зв'язку з відсутністю у платника обліку об'єктів оподаткування;
- г) якщо платник застосовує загальну систему оподаткування.

8. Джерелами погашення сум нарахованої пені є:

- а) виключно активи платника податків, що є філією, відокремленим підрозділом;
- б) залік дебіторсько-кредиторської заборгованості;
- в) будь-які активи платника податків з урахуванням обмежень, визнаних Законом, а також іншими законодавчими актами;
- г) наявні на поточному рахунку грошові кошти в національній та іноземній валюті.

9. Пеня не нараховується:

- а) на пеню;
- б) на штрафи, які накладаються за адміністративні порушення;
- в) на суми фінансових санкцій;
- г) на податковий борг.

10. В якому випадку надсилається податкова вимога:

- а) коли платник податків не сплачує узгоджену суму податкового зобов'язання у встановлені строки;
- б) коли сума податкового зобов'язання розраховується контролюючим органом;
- в) коли платник податків самостійно подав декларацію, але не погасив суму податкового зобов'язання;
- г) коли платник податків не сплачує у встановлені строки розраховану контролюючим органом суму податкового зобов'язання.

11. Які дані містить у собі податкове повідомлення:

- 1) сума податку чи збору, належного до сплати, штрафні санкції за їх наявності та граничні строки їх погашення;
- 2) сума податку чи збору, належного до сплати, штрафні санкції і пеня за їх наявності, граничні строки їх погашення та оскарження нарахованого

податкового зобов'язання;

3) сума податку чи збору, належного до сплати, граничні строки для оскарження нарахованого податкового зобов'язання;

4) сума податку чи збору, належного до сплати, штрафні санкції за їх наявності та граничні строки їх погашення; попередження про наслідки їх несплати в строк, граничні строки для оскарження нарахованого податкового зобов'язання.

12. Активи платника податків можуть бути примусово стягнені в рахунок погашення його податкових зобов'язань:

- а) за виконавчими написами нотаріуса;
- б) за рішенням господарського суду;
- в) за рішенням податкових органів;
- г) за рішенням місцевих органів самоврядування.

13. Право податкової застави виникає у разі:

- а) відсутності у платника податків свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності;
- б) платник податків відмовляється від проведення документальної перевірки за наявності законних підстав для її проведення;
- в) неподання платником податків податкової декларації;
- г) правильна відповідь відсутня.

14. Податковий орган має право самостійно визначити суму податкових зобов'язань платника податків:

- 1) не пізніше закінчення 1095 дня, наступного за останнім днем граничного строку подання податкової декларації;
- 2) не пізніше 1095 дня, наступного за останнім днем завершення попередньої планової виїзної документальної перевірки;
- 3) не пізніше закінчення 1095 дня, наступного за датою вручення платнику податків податкового-повідомлення-рішення за результатами планової виїзної документальної перевірки;
- г) правильна відповідь відсутня.

15. Облікова справа платника податків складається з:

- а) реєстраційної, основної і заключної частин;
- б) вступної, основної і заключної частин;
- в) реєстраційної й звітної частин;
- г) реєстраційної, звітної і заключної частин.

♣ПРИКЛАДИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ

Завдання 1

За результатами податкової перевірки платнику було вручено податкове повідомлення про необхідність сплати податкового боргу в сумі 6000 грн (2000 грн – штрафні санкції; 4000 грн – донарахований податок). Граничний термін погашення боргу 01.03.20XXр. Платник сплатив зазначену суму частинами:

- 01.03 – 2000 грн;
- 23.03 – 1000 грн;
- 28.04 – 3000 грн.

Облікова ставка НБУ протягом періоду змінювалась та склала:

- з 01.03 по 19.03 – 12%;
- з 20.03 по 19.04 – 10%;
- з 19.04 – по 30.04.20 – 8%.

Розрахувати штрафні санкції.

Розв'язок

1. Розрахуємо пеню:

Перша частина пені – $1000 \times 12\% \times 24 \times 120\% / 365 = 9,46$ грн.

Друга частина пені – $3000 \times 12\% \times 58 \times 120\% / 365 = 68,65$ грн.

Усього пені – 78,11 грн.

2. Штраф за несвоєчасну сплату:

$1000 \times 10\% = 100$ грн.

$3000 \times 20\% = 600$ грн.

Загальна сума штрафу за несвоєчасну сплату 700 грн.

Завдання 2

Податкова інспекція передала ПП «Орлан» для реалізації конфіскований товар на суму 100000 грн. (без ПДВ), комісійна винагорода для підприємства «Орлан» складатиме 5 % від загальної суми реалізації товару. Сума ПДВ, яку задекларовано підприємством «Орлан» складає 1000 грн. Перевірити правильність розрахованої суми.

Розв'язок

1. Розрахуємо загальну суму реалізації конфіскований товар:

$100000 \times 20\% = 120000$ грн.

2. Розрахуємо комісійну винагороду підприємству «Орлан»:

$120000 \times 5\% / 100\% = 6000$ грн.

3. Сума податкових зобов'язань з ПДВ:

$6000 \times 20\% / 100\% = 1000$ грн.

Завдання 3

ВАТ «Патріот» виготовляє спортивний інвентар і товари для інвалідів. Загальний обсяг поставлених товарів у звітному періоді становив 200 тис. грн.

без ПДВ, зокрема товари для інвалідів – 80 тис. грн.

У цьому ж звітному періоді сплачено постачальникам вартість матеріалів на суму 90 тис. грн з ПДВ, які використовуються для виробництва спортивного інвентарю і товарів для інвалідів.

Суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету, підприємство визначило в розмірі 9 тис. грн. Перевірити достовірність цієї суми.

Розв'язок

$200 - 80 = 120$ тис. грн – обсяг реалізації спортивного інвентарю

$120 \times 0,2 = 24$ тис. грн – податкові зобов'язання

$120/200 = 0,6$ – питома вага спортивного інвентарю

$90 \times 0,6 = 54$ тис. грн – сплачено постачальникам вартість матеріалів для виготовлення спортивного інвентарю

$54/6 = 9$ тис. грн – податковий кредит

$24 - 9 = 15$ тис. грн – підлягає сплаті до бюджету

Податкові зобов'язання були занижені на 6 тис. грн.

Завдання 4

Підприємство визначило податок на прибуток у розмірі 26460 грн. На підставі визначених даних перевірити правильність розрахунку:

– виручка від реалізації без ПДВ – 600000 грн;

– кредиторська заборгованість, за якою минув термін позовної давності – 30000 грн;

– дебіторська заборгованість, за якою минув термін позовної давності – 10000 грн;

– отримані штрафи за порушення умов договору – 5000 грн;

– отримана безповоротна фінансова допомога – 40000 грн;

– матеріальні витрати у складі реалізованої продукції – 210000 грн;

– нарахована заробітна плати у складі реалізованої продукції – 150000 грн;

– відрахування на соціальні заходи – 33000 грн;

– оплата послуг з охорони підприємства – 15000 грн;

– виплата дивідендів – 50000 грн;

– нарахування податків, що відносяться до витрат підприємства – 60000 грн.

Розв'язок

Доходи: $600000 + 30000 + 5000 + 40000 = 675000$ грн.

Витрати: $10000 + 210000 + 150000 + 33000 + 60000 + 15000 = 448300$ грн.

Прибуток до оподаткування: $675000 - 448300 = 226700$ грн.

Податок на прибуток $226700 \times 0,18 = 40806$ грн.

Недоїмка: $40806 - 26460 = 14346$ грн.

ГЛОСАРІЙ

Адміністративне правопорушення – протиправна, навмисна або необережна дія або бездіяльність, яка робить замах на державний або суспільний порядок, власність, права й свободи громадян, на встановлений порядок управління, за яку законодавством передбачена адміністративна відповідальність.

Відшкодування податку – повернення платникам коштів, сплачених у вигляді податків. В Україні відшкодування проводиться з податку на додану вартість у випадках, передбачених податковим законодавством.

Грошове зобов'язання платника податків – сума коштів, яку платник податків повинен сплатити до відповідного бюджету як податкове зобов'язання та/або штрафну (фінансову) санкцію, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, а також санкції за порушення законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Документальна перевірка – перевірка, предметом якої є своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати всіх передбачених ПКУ податків та зборів, а також додержання валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи контролю, додержання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин із працівниками (найманими особами), та яка проводиться на підставі податкових декларацій (розрахунків), фінансової, статистичної та іншої звітності, реєстрів податкового та бухгалтерського обліку, ведення яких передбачене законом, первинних документів, що використовуються в бухгалтерському та податковому обліку і пов'язані з нарахуванням і сплатою податків та зборів, виконанням вимог іншого законодавства, контролювання за додержанням якого покладено на органи контролю, а також одержаних в установленому законодавством порядку органом контролю документів та податкової інформації, зокрема за результатами перевірок інших платників податків.

Документальна планова перевірка – перевірка, що проводиться відповідно до плану-графіка перевірок. Не є предметом документальної планової перевірки питання трансфертного ціноутворення, визначені статтею 39 ПКУ.

Документальна позапланова перевірка – перевірка, що не передбачається у плані роботи органу контролю і проводиться за наявності хоча б однієї з обставин, визначених ПКУ.

Документальна виїзна перевірка – перевірка, що проводиться за місцезнаходженням платника податків чи місцем розташування об'єкта права власності, стосовно якого проводиться така перевірка.

Документальна невиїзна перевірка – перевірка, що проводиться в приміщенні органу контролю.

Документальна невиїзна позапланова електронна перевірка за

заявою платника податків – перевірка, що проводиться на підставі заяви, поданої платником податків до органу контролю, в якому він перебуває на податковому обліку. Заява подається за 10 календарних днів до очікуваного початку проведення електронної перевірки, але не раніше офіційного повідомлення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, про запровадження проведення такої перевірки для відповідних платників податків: які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності; суб'єктів господарювання мікро-, малого, середнього підприємництва; інших платників податків. Форма заяви, порядок її подання, прийняття рішення про проведення електронної перевірки встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Єдиний митний тариф України – систематизований звіт ставок мита, яким обкладаються товари та інші предмети, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі цієї території.

Єдиний реєстр податкових накладних – реєстр відомостей щодо податкових накладних та розрахунків коригування, який ведеться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику, в електронному вигляді згідно з наданими платниками податку на додану вартість електронними документами.

Звітний (податковий) період – період за який платник податку зобов'язаний проводити розрахунки податку та сплачувати його в бюджет.

Камеральна перевірка – перевірка, що проводиться у приміщенні органу контролю виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунку) платника податків та даних системи електронного адміністрування податку на додану вартість (даних органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, у якому відкриваються рахунки платників у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, даних Єдиного реєстру податкових накладних та даних митних декларацій).

Облік платників податків – це сукупність заходів реєстраційного характеру, спрямованих на забезпечення ефективності здійснення податкового менеджменту на державному рівні.

Орган стягнення – державний орган, уповноважений здійснювати заходи щодо забезпечення погашення податкового боргу в межах повноважень, встановлених Податковим Кодексом та іншими законами України.

Оскарження рішень контролюючих органів – оскарження платником податку податкового повідомлення-рішення про визначення сум грошового зобов'язання платника податків або будь-якого рішення контролюючого органу в порядку і строки, які встановлені Податковим Кодексом за процедурами адміністративного оскарження, або в судовому порядку.

Перевірка – обстеження і вивчення окремих ділянок фінансово-господарської діяльності підприємства, установи, організації або їхніх підрозділів.

Пеня – сума коштів у вигляді відсотків, нарахована на суми грошових зобов'язань у встановлених цим Кодексом випадках та не сплачена у встановлені законодавством строки.

План-графік документальних виїзних перевірок – перелік платників податків, що підлягають плановій перевірці контролюючими органами у відповідний період календарного року.

Податкові правовідносини – суспільні відносини, які виникають при сплаті податків та інших платежів і які урегульовані нормами фінансового, адміністративного, цивільного та кримінального права.

Погашення податкового боргу – зменшення абсолютного значення суми такого боргу, підтверджене відповідним документом.

Податкова вимога – письмова вимога контролюючого органу до платника податків щодо погашення суми податкового боргу.

Податкове зобов'язання – загальна сума податку, одержана (нарахована) платником податку в звітному (податковому) періоді.

Податковий борг – податкове зобов'язання (з урахуванням штрафних санкцій за їх наявності), узгоджене платником податків або встановлене господарчим судом, але не сплачене у встановлений термін, а також пеня, нарахована на суму такого податкового зобов'язання.

Податковий контроль згідно ст.61 Податкового кодексу України – це система заходів, що вживаються контролюючими органами з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Податковий кредит з податку на додану вартість – сума, на яку платник податку має право зменшити податкове зобов'язання звітного періоду.

Податкове повідомлення-рішення – письмове повідомлення контролюючого органу (рішення) про обов'язок платника податків сплатити суму грошового зобов'язання, визначену контролюючим органом у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законодавчими актами, контроль за виконанням яких покладено на контролюючі органи, або внести відповідні зміни до податкової звітності.

Ризик – ймовірність недекларування (неповного декларування) платником податків податкових зобов'язань, невиконання платником податків іншого законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи.

Суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності та фізична особа, яка займається діяльністю з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншою господарською діяльністю; будь яка юридична або фізична особа, яка здійснює контроль над суб'єктами господарювання, група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.

Ухилення від сплати податків – дії платників податків, спрямовані на несплату податків шляхом заниження доходу та оцінки майна або повного приховування їх.

Фактична перевірка – перевірка, що здійснюється за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розміщення господарських або інших об'єктів права власності такого платника. Така перевірка здійснюється органом контролю щодо додержання норм законодавства з питань регулювання обігу готівки, порядку здійснення платниками податків розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності ліцензій, патентів, свідоцтв, зокрема про виробництво та обіг підакцизних товарів, додержання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин із працівниками (найманими особами).

Штрафна санкція (фінансова санкція, штраф) – плата у вигляді фіксованої суми та/або відсотків, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства та іншого законодавства, контроль за дотриманням яких покладено на контролюючі органи, а також штрафні санкції за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Валігура В. А. Податковий контроль : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 230 с.
2. Вінницька О. А. Податковий контроль : навч. посіб. Умань : УДПУ ім. Павла Тичини, 2023. 289 с.
3. Зайцев О. В. Податковий менеджмент : підруч. Суми : Сумський державний університет, 2017. 412 с.
4. Фомина Т. В., Пугаченко О. Б. Організація і методика податкових перевірок : навч. посіб. Дніпро : Середняк Т.К., 2020. 292 с.
5. Янічева Л. М., Наумова Т. А., Нестеренко І. В., Акімова Н. С. Податковий контроль : навч. посіб. Харків : Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2021. 243 с.

Додаткова:

1. Валігура В. А. Податкові розрахунки і звітність : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. 338 с.
2. Кучерявенко М. П. Податкове право України. Академічний курс : підручник. Київ : «Правова єдність», 2008. 699 с.
3. Паранчук С. В., Мороз А. С., Червінська О. С., Синютка Н. Г. Податковий менеджмент : навч. посіб. Львів : Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2017. 296 с.
4. Плаксієнко В. Я., Верига Ю. А., Кулик В. А., Карпенко Є. А. Облік, оподаткування та аудит : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2019. 509 с.
5. Податкова система: практичні питання застосування норм Податкового кодексу України / за заг. ред. В. Ю. Захарченка. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 368 с.
6. Пришва Н. Ю. Податкове право : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 365 с.
7. Саєнко О. Р. Податковий контроль і аудит : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 76 с.
8. Саєнко О. Р., Саєнко С. Г. Податковий контроль і аудит : метод. вказ. до самостійної роботи для студентів напряму підготовки «Облік і аудит». Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 49 с.
9. Ярема Б. П. Податковий менеджмент : підручник. Львів : «Магнолія 2006», 2013. 352 с.

Інформаційні джерела:

1. Податковий кодекс України : Закон України від 10 грудня 2010 року № 2755-VI зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Митний кодекс України: Закон України від 11 липня 2002 року № 92-IV(92-15) зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

3. Положення про Державну фіскальну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-п.9>.

4. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців : Закон України від 15 травня 2003 року № 755-IV зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.

5. Про затвердження Порядку формування плану-графіка проведення документальних планових перевірок платників податків : Наказ Міністерства фінансів України № 524 від 02.06.2015 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0751-15#n266>.

6. Про затвердження порядку проведення перевірок платників податків з питань повноти нарахування і сплати податків під час здійснення контрольованих операцій : Наказ Міністерства фінансів України № 344 10.03.2016 р. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/9715>.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Валігура В. А. Податковий контроль : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 230 с.
2. Вінницька О. А. Податковий контроль : навч. посіб. Умань : УДПУ ім. Павла Тичини, 2023. 289 с.
3. Зайцев О. В. Податковий менеджмент : підруч. Суми : Сумський державний університет, 2017. 412 с.
4. Паранчук С. В., Мороз А. С., Червінська О. С., Синютка Н. Г. Податковий менеджмент : навч. посіб. Львів : Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2017. 296 с.
5. Податкова система: практичні питання застосування норм Податкового кодексу України / за заг. ред. В. Ю. Захарченка. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 368 с.
6. Саєнко О. Р. Податковий контроль і аудит : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 76 с.
7. Саєнко О. Р., Саєнко С. Г. Податковий контроль і аудит: метод. вказ. до самостійної роботи для студентів напряму підготовки «Облік і аудит». Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 49 с.
8. Фомина Т. В., Пугаченко О.Б. Організація і методика податкових перевірок : навч. посіб. Дніпро : Середняк Т.К., 2020. 292 с.
9. Янічева Л. М., Наумова Т. А., Нестеренко І. В., Акімова Н. С. Податковий контроль : навч. посіб. Харків : Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2021. 243с.

Навчально-методичне видання
(українською мовою)

Саєнко Олена Романівна
Сьомченко Вікторія Вікторівна

ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ І АУДИТ

Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми
«Облік і аудит»

Рецензент *О.В. Гамова*
Відповідальний за випуск *Н.М. Проскуріна*
Коректор *В.В. Сьомченко*